YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

10 päivänä toukokuuta 2001 *

Yhdistetyissä asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97—T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 ja T-147/99,

Kaufring AG, kotipaikka Düsseldorf (Saksa), edustajinaan asianajajat D. Ehle ja V. Schiller, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-186/97,

Crown Europe GmbH, kotipaikka Gelsenkirchen (Saksa), edustajinaan asianajajat D. Ehle ja V. Schiller, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-187/97,

Profex Electronic Verwaltungsgesellschaft mbH, kotipaikka Tiefenbach (Saksa), edustajinaan aluksi G. Sobotta ja sittemmin asianajaja E. O. Rau, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-190/97,

* Oikeudenkäyntikielet: saksa, englanti, ranska ja hollanti.

Horten AG, kotipaikka Düsseldorf, edustajinaan asianajajat D. Ehle ja V. Schiller, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-191/97,

Dr. Seufert GmbH, kotipaikka Karlsruhe (Saksa), edustajinaan asianajajat D. Ehle ja V. Schiller, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-192/97,

Grundig AG, kotipaikka Fürth (Saksa), edustajinaan asianajajat D. Ehle ja V. Schiller, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-210/97,

Hertie Waren- und Kaufhaus GmbH, kotipaikka Frankfurt am Main (Saksa), edustajinaan asianajajat D. Ehle ja V. Schiller, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-211/97,

Lema SA, kotipaikka Gennevilliers (Ranska), edustajanaan asianajaja F. Goguel, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-216/97,

Masco SA, aiemmin Seiga SA (High Tech Industries), kotipaikka Thiais (Ranska), edustajanaan asianajaja F. Goguel, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asioissa T-217/97 ja T-218/97,

DFDS Transport BV, kotipaikka Venlo (Alankomaat), edustajanaan asianajaja C. Grisart, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-279/97,

Wilson Holland BV, kotipaikka Hoogvliet Rotterdam (Alankomaat), edustajanaan asianajaja C. Grisart, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-280/97,

Elta GmbH, kotipaikka Dreieich-Sprendlingen (Saksa), edustajinaan asianajajat G. Breit ja A. Breit,

kantajana asiassa T-293/97,

ja

Miller NV, kotipaikka Willebroek (Belgia), edustajinaan asianajajat Y. Van Gerven ja I. Bernaerts, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-147/99,

joita tukevat

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehinään asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-279/97, T-280/97 ja T-293/97 M. Ewing ja R. V. Magrill, avustajanaan D. Wyatt, QC, ja asioissa T-216/97—T-218/97 D. Cooper, avustajanaan Wyatt, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97—T-218/97, T-279/97, T-280/97 ja T-293/97,

Saksan liittotasavalta, asiamiehinään aluksi E. Röder ja C.-D. Quassowski ja sittemmin W. D. Plessing ja Quassowski,

väliintulijana asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97 ja T-210/97,

ja

Ranskan tasavalta, asiamiehinään aluksi K. Rispal-Bellanger, G. Mignot ja F. Pascal ja sittemmin Rispal-Bellanger ja C. Vasak, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97 ja T-216/97—T-218/97,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97 ja T-293/97 R. B. Wainwright, avustajanaan K. Schreyer ja sittemmin G. zur Hausen, asiamiehenään asioissa T-216/97—T-218/97 ensin M. Nolin ja sittemmin R. Tricot, avustajanaan asianajaja, barrister A. Barav, asiamiehenään asioissa T-279/97 ja T-280/97

Wainwright, avustajanaan Tricot, ja asiamiehenään asiassa T-147/99 Tricot, avustajanaan asianajaja J. Stuyck, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

joissa kantajat vaativat asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-279/97, T-280/97 ja T-293/97 kumoamaan 19.2.1997, 25.3.1997 ja 5.6.1997 tehdyt komission päätökset, joissa todettiin vaatimus tuontitullien peruuttamisesta perusteettomaksi, sekä asioissa T-216/97—T-218/97 ja T-147/99 kumoamaan 24.4.1997 ja 26.3.1999 tehdyt komission päätökset, joissa todettiin, että tuontitullit on kannettava jälkikäteen ja että vaatimus tuontitullien peruuttamisesta on perusteeton,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit J. Azizi ja M. Jaeger,

kirjaaja: lakimiesavustaja P. de Bandt,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10.7.2000 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

I *Tasoitusmaksua koskeva lainsäädäntö*

A *ETY—Turkki-assosiointisopimus*

1 Esillä olevissa asioissa on kyse Turkin tasavallan toisaalta ja ETY:n jäsenvaltioiden sekä yhteisön toisaalta (jäljempänä sopimuspuolet) 12.9.1963 Ankarassa allekirjoittamasta sopimuksesta Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisestä assosioinnista (jäljempänä assosiointisopimus). Sopimus on lopullisesti tehty, hyväksytty ja vahvistettu yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY (EYVL 1964, 217, s. 3685). Sopimus tuli voimaan 1.12.1964.

2 Assosiointisopimuksen tarkoituksena on sen periaatteita koskevassa I osastossa olevan 2 artiklan mukaan edistää sopimuspuolten välisten kaupallisten ja taloudellisten suhteiden jatkuvaa tasapainoista vahvistamista.

3 Assosiointisopimus sisältää valmistelevan vaiheen, jonka aikana Turkin tasavalta voi 3 artiklan mukaan vahvistaa talouttaan yhteisön avustuksella, siirtymävaiheen, jonka aikana 4 artiklan mukaan toteutetaan asteittain tulliliitto ja lähennetään talouspolitiikkaa, sekä loppuvaiheen, joka 5 artiklan mukaan perustuu tulliliittoon ja joka merkitsee talouspolitiikan yhteensovittamisen vahvistamista. Sopimuksen 28 artiklan mukaan sopimuksen on tietyn ajan kuluttua mahdollistettava sen tutkiminen, voiko Turkin tasavalta liittyä yhteisöön.

4 Sopimuksen 7 artiklan mukaan sopimuspuolet ryhtyvät kaikkiin asianmukaisiin yleisiin ja erityisiin toimiin turvatakseen sopimuksesta seuraavien velvoitteiden täytäntöönpanon sekä pidättyvät kaikista toimista, jotka voivat vaarantaa sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen.

5 Yleisiä määräyksiä ja loppumääräyksiä sisältävässä III osastossa olevissa 22 ja 23 artiklassa määrätään assosiointineuvoston perustamisesta, joka neuvosto muodostuu yhtäältä jäsenvaltioiden hallitusten, neuvoston ja komission edustajista sekä toisaalta Turkin hallituksen edustajista ja joka yksimielisellä päätöksellä päättää sopimuksen tavoitteiden toteuttamisesta. Sopimuksen 25 artiklassa annetaan tälle neuvostolle kaikkien sopimuspuolten mukana ollessa toimivalta käsitellä kaikki sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat riitaisuudet taikka saattaa ne yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

6 Sopimuksessa assosiointisopimuksen täytäntöönpanon edellyttämistä toimenpiteistä ja menettelytavoista (EYVL 1964, 217, s. 3703) vahvistetaan yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaan yhteisön ja jäsenvaltioiden edustajat muodostavat yhteisen kantansa assosiointineuvostossa.

B *Lisäpöytäkirjan 3 artiklan 1 kohta*

7 Sopimuspuolet allekirjoittivat 23.11.1970 Brysselissä lisäpöytäkirjan antaakseen assosiointisopimuksen tarkoittaman siirtymävaiheen toteuttamisen ehdot, yksityiskohtaiset säännöt ja tahdin. Lisäpöytäkirja hyväksyttiin 19.12.1972 annetulla neuvoston asetuksella N:o 2760/72 (EYVL L 293, s. 1).

8 Koska assosiointisopimuksen mukainen lopullinen vaihe tuli voimaan vasta 31.12.1995 (tulliliiton viimeisen vaiheen aloittamisesta 22 päivänä joulukuuta 1995 tehty assosiointineuvoston päätös N:o 1/95 (EYVL 1996, L 35, s. 1)), lisäpöytäkirjan määräyksiä sovellettiin esillä olevassa kanteessa kumottavaksi vaadituissa komission päätöksissä tarkoitettujen tuontien aikaan.

9 Näihin määräyksiin kuuluu myös lisäpöytäkirjan 3 artiklan 1 kohta. Artiklan nojalla tullien ja määrällisten rajoitusten poistamista (jäljempänä etuusjärjestely) koskevia lisäpöytäkirjan määräyksiä sovelletaan "myös yhteisössä tai Turkissa tuotettuihin tavaroihin, joiden valmistuksessa on käytetty kolmansista maista olevia tuotteita, ja jotka eivät olleet vapaassa liikkeessä yhteisössä tai Turkissa".

10 Näiden tavaroiden pääsy etuusjärjestelyn piiriin edellyttää kuitenkin, että vientivaltiossa on peritty tasoitusmaksu, joka vastaa tasoltaan prosenttiosuutta niistä yhteisen tullitariffin tulleista, jotka on määrätty niille kolmansien maiden tuotteille, joita on käytetty niiden valmistuksessa (jäljempänä tasoitusmaksu).

11 Samoin assosiointineuvosto määrittää tasoitusmaksun suuruuden ja sen kantamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Assosiointineuvoston on tämän lisäksi määritettävä hallinnollisen yhteistyön menetelmät lisäpöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi (lisäpöytäkirjan 4 artikla).

12 Viimeksi mainittujen määräysten soveltamiseksi assosiointineuvosto on tehnyt joitakin päätöksiä tasoitusmaksusta.

13 Assosiointineuvosto vahvisti 29.12.1972 tekemällään päätöksellä nro 2/72 (ei julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä) sadaksi sen yhteisen tullitariffin tullien prosenttimäärän, jotka otetaan huomioon laskettaessa tasoitusmaksua Turkissa tuotetuille tavaroille.

14 Assosiointineuvosto vahvisti lisäksi 29.12.1972 tekemällään päätöksellä nro 3/72 (ei julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä) tasoitusmaksun kantamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Päätöksen mukaan maksu lasketaan sopimuspuolten alueella tapahtuneessa tavaroiden valmistuksessa käytettyjen kolmansista assosioituneista maista olevien tuotteiden (jäljempänä ulkopuolista alkuperää olevat osat) lajin ja tullausarvon perusteella (1 artikla). Siinä tapauksessa, että nämä ulkopuolista alkuperää olevat osat on vapautettu tulleista tai niiden tullit on osittain tai kokonaan suspendoitu, tasoitusmaksu on maksettava kantamatta jäävien tullien määrän suuruisena (3 artikla). Yhteisö ja Turkin tasavalta ilmoittavat vastavuoroisesti toisilleen sekä assosiointineuvostolle toimista, joihin ne ovat ryhtyneet päätöksen yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi (4 artikla).

15 Assosiointineuvosto teki vielä 29.12.1972 päätöksen nro 5/72 Ankaran sopimuksen lisäpöytäkirjan 2 ja 3 artiklan soveltamiseksi tarkoitetuista hallinnollisen yhteistyön menetelmistä (EYVL 1973, L 59, s. 74), jonka mukaan etuusjärjes-

telyn saaminen edellyttää Turkin tasavallan tai jäsenvaltion tulliviranomaisten viejän pyynnöstä antaman oikeuttavan asiakirjan esittämistä. Suoraan yhteisöstä Turkkiin kuljetettujen tavaroiden osalta on kyse ATR1-nimisestä tavaratodistuksesta (jäljempänä ATR1-todistus), jonka malli on päätöksen liitteenä (2 artikla). Tämä malli on korvattu päätöksen nro 5/72 muuttamisesta 18.7.1978 tehdyn assosiointineuvoston päätöksen nro 1/78 (EYVL L 253, s. 2) liitteenä olevalla lomakkeella.

16 Lomakkeen kääntöpuolella on selitykset "tavaroista, joille voidaan vahvistaa [ATR1-todistus]". Selitysten I 1 kohdan c alakohdan mukaan näin voidaan tehdä, kun kyseessä ovat "tavarat, jotka on tuotettu viejävaltiossa ja joiden valmistuksessa on käytetty tuotteita, joista ei ole kannettu niihin sovellettavia tulleja eikä vaikutukseltaan vastaavia maksuja tai joille on myönnetty näiden maksujen kokonainen tai osittainen palautus kuitenkin niin, että tarvittaessa kannetaan niille määrätyt maksut".

17 Edellä mainitun päätöksen nro 5/72 11 artiklassa määrätään, että jäsenvaltiot ja Turkin tasavalta tarjoavat vastavuoroisesti apua tullihallintojensa välityksellä todistusten aitouden ja sääntöjenmukaisuuden valvomiseksi "varmistaakseen tämän päätöksen määräysten asianmukaisen soveltamisen". Päätöksen nro 5/72 12 artiklassa todetaan seuraavaa:

"Turk[in tasavalta], jäsenvaltiot ja yhteisö ryhtyvät kukin osaltaan toimenpiteisiin päätöksen määräysten täytäntöönpanemiseksi."

C *Tasoitusmaksua koskevien säännösten voimaansaattaminen Turkin viranomaisten toimesta*

1. Ajanjakso ennen tammikuun 1994 asetuksen antamista

18 Turkin hallitus ei 15.1.1994 mennessä ollut yleisesti antanut lainsäädäntöä lisäpöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdan mukaisen tasoitusmaksun kantamisesta kolmansista maista olevista komponenteista tuotetuista tavaroista, jotka eivät olleet olleet vapaassa liikkeessä Turkissa. Turkin hallitus sitä vastoin oli ottanut käyttöön vientitukiohjelman ja antanut kesäkuussa 1992 kaksi asetusta, joista toinen koski tasoittavan tuontitullin kantamista ja toinen eräiden tuontitullien suspendoimista.

a) Vientitukiohjelma

19 Kannustaakseen turkkilaisten tuotteiden vientiä yhteisöön ja kolmansiin maihin Turkin viranomaiset ottivat käyttöön vientitukiohjelman ("export incentive scheme", jäljempänä vientikannustinohjelma). Ohjelman mukaan ulkopuolista alkuperää olevien osien osalta myönnettiin vapautus tuontitulleista sillä edellytyksellä, että ne yhdistetään tuotteisiin, jotka sen jälkeen viedään yhteisöön tai kolmansiin maihin. Vapautuksesta hyötymään haluavilla turkkilaisilla yhtiöillä piti olla Turkin viranomaisten antama vientitukitodistus. Kannustinohjelmasta hyötyvien yhtiöiden nimet julkaistiin vuosittain Turkin virallisessa lehdessä.

Tuontitulleista vapautettiin vain sillä ehdolla, että mainittuja osia sisältävät tuotteet viedään ennen tietyn määräajan päättymistä niiden Turkkiin tuonnin jälkeen. Tuonnin yhteydessä tavanomaisesti kannettavat tullit laskettiin ja talletettiin pankkeihin. Valmistuksen ja viennin jälkeen yritys esitti todisteet viennistä saadakseen talletetun määrän takaisin itselleen.

b) Turkin hallituksen kesäkuussa 1992 antamat asetukset

20 Turkin tasavallan pysyvä edustusto Euroopan yhteisöissä ilmoitti kirjeellään 28.7.1992 assosiointineuvostolle Turkin hallituksen antaneen 16.6.1992 kaksi asetusta.

21 Kyseessä oli ensinnäkin 16.6.1992 annettu asetus 92/3177, joka oli 7.7.1992 julkaistu Turkin virallisessa lehdessä nro 21277 ja joka astui voimaan samana päivänä. Asetuksen mukaan viejien, jotka tahtoivat viedä väritelevisioita ATR1-todistuksilla, oli saatava kauppakamariltaan asiantuntijalausunto, josta ilmeni ulkopuolista alkuperää olevien komponenttien arvon olevan enintään 56 prosenttia televisioiden kokonais-fob-arvosta (franco de bord). Tulliviranomaisten on kannettava tasoitusmaksu, jos asiantuntijalausunnosta ilmenee, että ulkopuolista alkuperää olevien komponenttien arvo on tätä prosenttimäärää suurempi. Näin peritty tasoitusmaksu suoritetaan tuki- ja hinnantasausrahastoon (Support and Price Stabilization Fund). Asetuksen täytäntöönpano kuuluu sen ministeriön toimivaltaan, jonka yhteyteen liitettynä on valtiovarain ja ulko-

maankaupan alisihteeristö (Undersecretariat for Treasury and External Commerce).

22 Samana päivänä Turkin hallitus antoi asetuksen 92/3127, joka julkaistiin 7.7.1992 Turkin virallisessa lehdessä nro 21277 ja joka astui voimaan tuona päivänä. Asetuksessa säädettiin tuontitullien suspendoimisesta Turkkiin tuotujen väritelevision katodiputkien osalta, olivatpa ne peräisin mistä tahansa (ETY:stä tai kolmansista maista) ja olipa niiden määränpää mikä tahansa (ja jotka asennettiin televisioihin, jotka oli tarkoitettu sisämarkkinoille tai viety ETY:öön tai kolmansiin maihin).

2. Turkin hallituksen tammikuussa 1994 antama asetus

23 Turkin hallitus antoi 12.1.1994 asetuksen 94/5168, joka julkaistiin 28.1.1994 Turkin virallisessa lehdessä nro 21832. Asetuksen 1 artiklassa säädettiin tasoitusmaksun kantamisesta ulkopuolista alkuperää olevista komponenteista, jotka oli asennettu yhteisöön menossa oleviin väritelevisioihin. Maksu vastaa suuruudeltaan tällaisille tuotteille yhteisön tullitariffissa säädettyä tasoa. Näin kannetut määrät suoritetaan investointien edistämistä ja ulkomaanvaluuttaa tuottavia palveluja varten olevalle rahastolle (Fund for the Promotion of Investements and Foreign Exchange Earning Services). Asetuksen 94/5168 2 artiklalla kumottiin edellä mainittu asetus 92/3127. Asetuksen 94/5168 johdosta annettiin ilmoitus 10.2.1994 Turkin virallisessa lehdessä nro 21845.

24 Lisäksi Turkin hallitus antoi 16.8.1994 Turkin virallisessa lehdessä 26.8.1994 julkaistun asetuksen 94/5782, jossa laajennettiin tasoitusmaksun periminen koskemaan kaikkia tuotteita, jotka sisältävät ulkopuolista alkuperää olevia komponentteja ja joita ei ole luovutettu vapaaseen liikkeeseen Turkissa.

II *Tullien peruuttamista ja kantamatta jättämistä koskeva lainsäädäntö*

A *Tullien peruuttamista ja jälkikäteen kantamatta jättämistä koskevat säännökset*

1. Riidanalaisiin tuonteihin sovellettavat säännökset

25 Kuten kiistanalaisten päätösten toisesta perustelukappaleesta ilmenee, päätökset koskivat Turkista peräisin olevien väritelevisioiden tuonteja yhteisöön, jotka tuonnit tapahtuivat vuosina 1991—1993 ja vuoden 1994 alussa (jäljempänä riidanalainen ajanjakso). Lähes kaikkea tätä tuontia koskee siten yhtäältä tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1979 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1430/79 (EYVL L 175, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 7.10.1986 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3069/86 (EYVL L 286, s. 1), sekä toisaalta tuonti- tai vientitullien maksamisvelvoitteen sisältävään tullimenettelyyn ilmoitetuista tavaroista velalliselta kantamatta jääneiden tuonti- tai vientitullien kantamisesta jälkitullauksin 24 päivänä heinäkuuta 1979 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1697/79 (EYVL L 197, s. 1).

26 Yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi) voimaantulon eli 1.1.1994 jälkeen tapahtuneiden tuontien osalta on huomattava, että asiaa koskevat asetusten N:o 1430/79 ja N:o 1697/79 säännökset korvattiin tullikoodeksin melkein vastaavilla säännöksillä. Tämän vastaavuuden vuoksi yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensin mainittuja säännöksiä koskevaa oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa myös jälkimmäisiin (asia

T-195/97, Kia Motors ja Broekman Motorships v. komissio, tuomio 16.7.1998, Kok. 1998, s. II-2907, 33 kohta ja asia C-48/98, Söhl & Söhlke, tuomio 11.11.1999, Kok. 1999, s. I-7877, 53 kohta). Tämän vuoksi ei ole tarpeen erotella tullikoodeksin alaisia tuonteja. Koodeksin asiaa koskevia säännöksiä toistetaan näin ollen vain tarvittaessa.

2. Peruuttamisen ja kantamatta jättämisen välinen ero

27 Olennainen ero peruuttamisen ja kantamatta jättämisen välillä on siinä, että peruuttamisen tapauksessa tulliviranomaiset ovat jo kirjanneet tullit tileihin, kun taas kantamatta jättämisen osalta asia ei ole näin. "Tileihin kirjaamisella" tarkoitetaan sitä, että tulliviranomaiset kirjaavat tullivelasta johtuvan tuonti- tai vientitullien määrän tilikirjoihin tai muulle vastaavalle tietovälineelle (tullikoodeksin 217 artikla).

3. Tullien peruuttamisen edellytykset

28 Tullien peruuttamisen edellytyksistä säädettiin 1.1.1994 asti muutetun asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa. Artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tuontitullit voidaan — — peruuttaa — — erityistilanteissa — — jotka johtuvat olosuhteista, joissa ei voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen [huolimattomuuteen]." *

* Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska asetuksen suomenkielinen versio on epätarkka.

29 Asetuksen N:o 1430/79 4 a, 6 a, 11 a ja 13 artiklan soveltamissääntöjen vahvistamisesta 12 päivänä joulukuuta 1986 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3799/86 (EYVL L 352, s. 19) 4 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetään, että asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa tarkoitettuna erityistilanteena ei sinänsä ole pidettävä sitä, että "tullietuuskohtelun myöntämiseksi vapaaseen liikkeeseen ilmoitetuille tavaroille on esitetty asiakirjoja, jotka myöhemmin todetaan vääriksi, väärennetyiksi tai kyseisen tullietuuskohtelun myöntämiseen kelpaamattomiksi, vaikka ne olisikin esitetty vilpittömässä mielessä".

30 Tullikoodeksin voimaantullessa asetus N:o 1430/79 kumottiin (tullikoodeksin 251 artikla). Asetuksen 13 artiklan 1 kohta otettiin tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohtaan, jossa todetaan lähes vastaavin ilmaisuin seuraavaa:

"Tuonti- tai vientitullit voidaan — — peruuttaa — — tilanteissa, jotka — — johtuvat olosuhteista, joissa ei voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen [huolimattomuuteen]." *

31 Asetus N:o 3799/86 on kumottu tietyistä tullikoodeksin soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1) 913 artiklalla.

32 Asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohta korvattiin asetuksen N:o 2454/93 904 artiklalla,

jonka mukaan "[t]uontitulleja ei — — peruuteta, jos — — peruutushakemuksen tueksi esitetään tapauksen mukaan ainoastaan, että — — c) tul-

* Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska asetuksen suomenkielinen versio on epätarkka.

lietuuskohtelun myöntämiseksi vapaaseen liikkeeseen ilmoitetuille tavaroille on esitetty asiakirjoja, jos ne myöhemmin todetaan vääriksi, väärennetyiksi tai kyseisen tullietuuskohtelun myöntämiseen kelpaamattomiksi, vaikka ne olisikin esitetty vilpittömässä mielessä."

4. Jälkitullauksen suorittamatta jättämisen edellytykset

33 Jälkitullauksen suorittamatta jättämisen edellytyksistä säädettiin tullikoodeksin voimaantuloon saakka asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa. Siinä säädetään seuraavaa:

"Toimivaltaiset viranomaiset voivat olla perimättä jälkikäteen tuonti- tai vientitullien määrää, jota ei ole kannettu toimivaltaisten viranomaisten tekemän sellaisen virheen vuoksi, jonka havaitsemista ei kohtuullisesti voida edellyttää maksuvelvolliselta, joka puolestaan on toiminut vilpittömässä mielessä ja noudattanut kaikkia voimassa olleita tulli-ilmoitustaan koskevia säännöksiä — — ."

34 Asetuksen N:o 1697/79 kumoamisen kanssa tullikoodeksin voimaantulon seurauksena asetuksen 5 artiklan 2 kohta otettiin koodeksin 220 artiklan 2 kohtaan, jossa säädetään lähes vastaavassa muodossa seuraavaa:

"Lukuun ottamatta 217 artiklan 1 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa tarkoitettuja tapauksia tileihin kirjaaminen ei tapahdu jälkikäteen, jos — —

b) lain mukaan kannettavien tullien määrät ovat jääneet kirjaamatta tileihin tulliviranomaisten erehdyksen vuoksi, jota osaltaan vilpittömässä mielessä toiminut ja kaikkia voimassa olevia tulli-ilmoitusta koskevia säännöksiä noudattanut velan maksamisesta vastuussa ollut ei ole voinut kohtuudella havaita — — "

B *Tullien peruuttamista ja jälkitullauksen suorittamatta jättämistä koskevat menettelysäännökset*

1. Riidanalaisiin tuonteihin sovellettavat menettelysäännökset

35 Koska vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (yhdistetyt asiat 212/80—217/80, Salumi ym., tuomio 12.11.1981, Kok. 1981, s. 2735, 9—14 kohta ja erityisesti peruuttamisen ja kantamatta jättämisen osalta yhdistetyt asiat C-121/91 ja C-122/91, CT Control (Rotterdam) ja JCT Benelux v. komissio, tuomio 6.7.1993, Kok. 1993, s. I-3873, 22 kohta) menettelysäännöksiä sovelletaan kaikkiin riitoihin, jotka ovat vireillä sillä hetkellä kun säännökset tulevat voimaan, tullikoodeksin ja asetuksen N:o 2454/93 menettelysäännöksiä sovelletaan näiden säännösten voimaantulon jälkeen tehtyihin peruutushakemuksiin. Kyse on erityisesti tullikoodeksin 236—239 artiklasta ja asetuksen N:o 2454/93 878—909 artiklasta.

36 On kuitenkin pantava merkille, että tullikoodeksin voimaantuloon asti tullien peruuttamis- ja palauttamismenettelystä säädettiin melkein vastaavalla tavalla asetuksen N:o 1430/79 16 ja 17 artiklassa sekä asetuksen N:o 1430/79 16 ja 17 artiklan soveltamisesta 20 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 1574/80 (EYVL L 161, s. 3). Kantamatta jättämistä

koskevista menettelysäännöksistä säädettiin asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdan soveltamisesta 2 päivänä elokuuta 1989 annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 2380/89 (EYVL L 225, s. 30).

2. Tullien peruuttamismenettely

37 Tuonti- tai vientitullien peruuttaminen edellyttää, että asianomainen tekee erityisen hakemuksen (asetuksen N:o 2454/93 878 artiklan 1 kohta; jäljempänä peruutushakemus). Hakemus on jätettävä toimivaltaiselle tulliviranomaiselle (asetuksen N:o 2454/93 879 artiklan 1 kohta). Käsittelyn helpottamiseksi hakemus on laadittava tullikoodeksin 111 artiklassa tarkoitetulle lomakkeelle. Kun toimivaltainen tulliviranomainen on saanut tarvittavat tiedot, se antaa ratkaisun peruutushakemuksen johdosta kirjallisesti (asetuksen N:o 2454/93 886 artiklan 1 kohta).

38 Kuitenkin silloin, jos tulliviranomainen ei voi asetuksen N:o 2454/93 899 artiklan ja sitä seuraavien artikloiden — joissa määritellään lukuisia tilanteita, joissa peruutus voidaan tai ei voida tehdä — perusteella tehdä päätöstä, ja "jos hakemukseen on liitetty todisteita erityistilanteesta, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä [huolimattomuutta] * osoittavista olosuhteista", jäsenvaltion, jonka mainitusta viranomaisesta on kyse, on lähetettävä tapaus komissiolle ratkaistavaksi (asetuksen N:o 2454/93 905 artiklan 1 kohta). Komissiolle lähetettyjen asiakirjojen on sisällettävä kaikki käsiteltävänä olevan tapauksen täydelliseksi tutkimiseksi tarvittavat tiedot (asetuksen N:o 2454/93 905 artiklan 2 kohta). Komissio toimittaa jäsenvaltioille jäljennöksen asiakirjoista 15 päivän kuluessa päivästä, jona ne on vastaanotettu (asetuksen N:o 2454/93 906 artiklan 1 kohta). Tapausta tullikomiteassa tutkimaan kokoontuneista kaikkien jäsenvaltioiden edustajista koostuvaa asiantunti-

* Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska asetuksen suomenkielinen versio on epätarkka.

jaryhmää kuultuaan komissio tekee päätöksen, jolla vahvistetaan joko se, että tutkittu erityistilanne oikeuttaa — — peruutuksen myöntämiseen tai ettei se oikeuta siihen (asetuksen N:o 2454/93 907 artiklan ensimmäinen kohta). Päätös on tehtävä kuudessa kuukaudessa päivästä, jona komissio on vastaanottanut jäsenvaltion lähettämät asiakirjat (asetuksen N:o 2454/93 907 artiklan toinen kohta) ja se on viipymättä annettava tiedoksi asianomaiselle jäsenvaltiolle (asetuksen N:o 2454/93 908 artiklan 1 kohta). Päätöksen tekevä viranomainen tekee ratkaisunsa sille esitetyn hakemuksen osalta komission päätöksen perusteella (asetuksen N:o 2454/93 908 artiklan 2 kohta).

39 On todettava, että edellisissä kohdissa kuvattuja menettelysääntöjä on jonkin verran muutettu asetuksen N:o 2454/93 muuttamisesta 29.7.1998 annetun komission asetuksen N:o 1677/98 (EYVL L 212, s. 18) 6.8.1998 tapahtuneen voimaantulon johdosta. Uusia sääntöjä on sovellettu asiassa T-147/99, Miller vastaan komissio.

40 Asetuksella N:o 1677/98 otettiin käyttöön muun muassa uusi 906 a artikla, jossa säädetään seuraavaa: "Kun komissio aikoo tehdä palautuksen tai peruutuksen hakijan kannalta kielteisen päätöksen, se antaa tälle milloin tahansa 906 ja 907 artiklassa säädetyn menettelyn aikana kirjallisesti tiedoksi väitteensä ja kaikki asiakirjat, joihin se kyseiset väitteensä perustaa. Palautuksen tai peruutuksen hakijan on esitettävä kantansa kirjallisesti yhden kuukauden määräajassa siitä kun väitteet lähetettiin. Jos palautuksen tai peruutuksen hakija ei esitä kantaansa kyseisessä määräajassa, hänen katsotaan luopuneen oikeudestaan ilmaista kantansa." Asetuksen N:o 2454/93 907 artiklassa säädetty kuuden kuukauden määräaika korvattiin yhdeksän kuukauden määräajalla.

3. Jälkitullauksen suorittamatta jättämistä koskeva menettely

41 Toisin kuin peruutuksen tapauksessa, tullien jättäminen jälkikäteen kantamatta ei välttämättä vaadi asianomaisen hakemusta. Kyseessä on päätös, jonka tulli-

viranomaiset voivat tehdä itse niiden edellytysten täyttyessä, joista asetuksen N:o 2454/93 869 artiklassa säädetään kunkin rajatun tapauksen osalta.

42 Jos toimivaltaiset viranomaiset kuitenkin 869 artiklassa säädettyjä tapauksia lukuun ottamatta joko pitävät [tulli]koodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan edellytyksiä täyttyneinä tai ovat epävarmoja siitä, koskevatko tämän säännöksen perusteet kyseistä tapausta, niiden on lähetettävä tapaus komissiolle ratkaistavaksi. Lähetettyjen asiakirjojen on sisällettävä kaikki käsiteltävänä olevan tapauksen täydelliseksi tutkimiseksi tarvittavat tiedot (asetuksen N:o 2454/93 871 artiklan ensimmäinen kohta). Komissio toimittaa jäsenvaltioille jäljennöksen asiakirjoista 15 päivän kuluessa päivästä, jona ne on vastaanotettu (872 artiklan ensimmäinen kohta). Kyseistä tapausta tullikomiteassa tutkimaan kokoontuneista kaikkien jäsenvaltioiden edustajista koostuvaa asiantuntijaryhmää kuultuaan komissio tekee päätöksen, jolla vahvistetaan joko, että kyseiset tullit voidaan tutkitussa tilanteessa jättää jälkikäteen tileihin kirjaamatta tai että ne on kirjattava tileihin jälkikäteen (873 artiklan ensimmäinen kohta).

43 Päätös on tehtävä kuudessa kuukaudessa siitä päivästä, jona komissio on vastaanottanut jäsenvaltion lähettämät asiakirjat, ja se on annettava viipymättä tiedoksi asianomaiselle jäsenvaltiolle (874 artiklan ensimmäinen kohta).

44 On todettava, että edellisissä kohdissa kuvattuja tullien jälkikäteen kantamatta jättämistä koskevia menettelysääntöjä on tullien peruuttamiseen sovellettavien sääntöjen tapaan muutettu asetuksen N:o 1677/98 voimaantulon johdosta. Uusia sääntöjä on sovellettu asiassa T-147/99, Miller vastaan komissio.

45 Asetuksella N:o 1677/98 otettiin käyttöön muun muassa uusi 872 a artikla, joka kuuluu seuraavasti: "Kun komissio aikoo tehdä asianomaisen kannalta kielteisen päätöksen, se antaa tälle milloin tahansa [asetuksen N:o 2454/93] 872 ja 873 artiklassa säädetyn menettelyn aikana kirjallisesti tiedoksi väitteensä ja kaikki asiakirjat, joihin se kyseiset väitteensä perustaa. Henkilön, jota komissiolle esitetty tapaus koskee, on esitettävä kantansa kirjallisesti yhden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona väitteet lähetettiin. Jos hän ei esitä kantaansa kyseisessä määräajassa, hänen katsotaan luopuneen oikeudestaan esittää kantansa." Asetuksen N:o 2454/93 873 artiklassa säädetty kuuden kuukauden määräaika korvattiin yhdeksän kuukauden määräajalla.

Riidan taustalla olevat tosiseikat

I *Yleistä*

46 Esillä olevissa asioissa on kyse Turkissa koottujen väritelevisioiden tuonnista yhteisöön riidanalaisena ajankohtana. Televisioiden valmistajina oli turkkilaisia eri yhtiöitä, kuten Vestel, Meta, Profilo, Bekoteknik ja Cihan. Ne käyttivät valmistuksessa turkkilaista alkuperää olevia osia, mutta myös yhteisöstä sekä kolmansista maista (yleensä Koreasta, Japanista, Hongkongista tai Singaporesta) peräisin olevia komponentteja.

47 Riidanalaisena ajankohtana Turkissa valmistetut väritelevisiot tuotiin yhteisöön ATR1-todistuksin, joten niille myönnettiin vapautus tulleista assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan mukaisesti.

48 Joidenkin kantelujen ja sääntöjenvastaisuuksista tehtyjen ilmoitusten johdosta komissio tutki 18.10.—9.11.1993 asiaa Turkissa. Tutkimuksiin osallistui kaksi komission edustajaa sekä viisi edustajaa Belgian, Ranskan, Alankomaiden, Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan tullilaitoksista. Tutkinnan seurauksena laadittiin kertomus (jäljempänä tutkintakertomus). Tutkinnan yhteydessä havaittiin, että Turkin viranomaiset vahvistivat ATR1-todistusten aitouden tasoitusmaksua kantamatta.

49 Komissio katsoi tutkintakertomuksessaan esitettyjen todistusten olevan pätemättömiä, koska ne itse asiassa liittyivät sellaisiin Turkissa valmistettuihin väritelevisioihin, joiden kolmansista maista peräisin olevia komponentteja ei ollut saatettu vapaaseen liikkeeseen eikä tasoitusmaksun alaiseksi ja koska televisioiden ei siten ollut mahdollista olla vapaassa liikkeessä niitä yhteisöön tuotaessa.

50 Tämän takia komissio määräsi 2.3. ja 21.4.1994 päivätyissä kirjeissään kyseessä olevat jäsenvaltiot vaatimaan Turkissa valmistettuja televisioita riidanalaisena ajankohtana tuoneilta yhtiöiltä — ottaen huomioon sovellettavan määräajan — yhteisen tullitariffin mukaiset tullit (eli 14 prosenttia televisioiden kokonaisarvosta niitä yhteisöön tuotaessa). Komissio kuitenkin antoi jäsenvaltioille luvan halutessaan lykätä tai myöhentää jälkitullausta tutkinnan tulosten lopulliseen arviointiin saakka.

51 Komissio vahvisti vielä jäsenvaltioille kirjeessään 25.11.1994, että oli ryhdyttävä viipymättä ennen 15.1.1994 annettujen ATR1-todistusten turvin toteutetuista väritelevisioiden tuonneista menevien tullien kantamiseen jälkitullauksin, ottaen huomioon kolmen vuoden määräaika.

II *Erityistä*

A *Saksaa koskevat asiat T-186/97, T-187/97, T-190/97, T-191/97, T-192/97, T-210/97, T-211/97 ja T-293/97*

1. Saksan viranomaisten jälkikantomääräykset

52 Kaufring AG (jäljempänä Kaufring) (T-186/97), Crown Europe GmbH (jäljempänä Crown) (T-187/97), Profex Electronic Verwaltungsgesellschaft mbH (jäljempänä Profex) (T-190/97), Horten AG (jäljempänä Horten) (T-191/97), Dr. Seufert GmbH (jäljempänä Dr. Seufert) (T-192/97), Grundig AG (jäljempänä Grundig) (T-210/97), Hertie Waren- und Kaufhaus GmbH (jäljempänä Hertie) (T-211/97) ja Elta GmbH (jäljempänä Elta) (T-293/97) (jäljempänä saksalaiset kantajat) toivat riidanalaisena ajankohtana useita eriä Turkista peräisin olevia väritelevisioita. Kaikkien tuontien yhteydessä esitettiin ATR1-todistus, minkä vuoksi ne saivat hyväkseen etuuskohtelun. Kaikki ATR1-todistukset olivat Turkin tulliviranomaisten merkitsemiä.

53 Komission määräyksen mukaisesti (ks. edellä 50 ja 51 kohta) Saksan tulliviranomaiset osoittivat veronoikaisupäätöksen (Steueränderungsbescheide) saksalaisille kantajille. Ne vaativat seuraavan suuruisten tullien maksamista: Kaufringin osalta 545 727,35 Saksan markkaa (DEM), Crownin osalta 238 352,97 DEM, Profexin osalta 2 269 866,84 DEM, Hortenin osalta 123 809,12 DEM, Dr. Seufertin osalta 126 828,26 DEM, Grundigin osalta 6 596 210,31 DEM, Hertien osalta 593 110,16 DEM ja Eltan osalta 113 875,49 DEM.

2. Saksalaisten kantajien Saksan viranomaisille osoittamat peruutusta ja/tai jälkikäteen kantamatta jättämistä koskevat hakemukset

54 Saksalaiset kantajat valittivat oikaisupäätöksestä. Ne vaativat asianomaisia tullikamareita peruuttamaan tullit. Dr. Seufert, Crown ja Grundig vaativat myös, ettei tulleja kanneta jälkikäteen.

3. Saksan viranomaisten komissiolle osoittamat peruutushakemukset

55 Tutkittuaan saksalaisten kantajien tekemät hakemukset Bundesministerium der Finanzen (Saksan valtiovarainministeriö), jolle asianomaiset tullikamarit olivat lähettäneet asiakirjat, katsoi tullien peruuttamiselle asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa ja tullikoodeksin 239 artiklassa säädettyjen edellytysten tässä tapauksessa täyttyvän.

56 Bundesministerium der Finanzen lähetti tämän vuoksi asiakirjat asetuksen N:o 2454/93 905 artiklan mukaisesti komissiolle ilmoittaen tälle käsityksensä tullien peruuttamisen edellytysten täyttymisestä.

57 On korostettava, että ennen asiakirjojen lähettämistä Bundesministerium der Finanzen oli pyytänyt kutakin saksalaisista kantajista lausumaan käsityksensä komissiolle osoitettavan hakemuksen luonnoksesta sekä toimittamaan kirjallisen

vahvistuksen siitä, että hakemuksessa otetaan huomioon kaikki tapauksen asianhaarat sekä kantajien esittämät perusteet ja että asiakirjoista ei puuttunut mitään.

58 Kaufring, Horten, Hertie, Profex ja Elta suostuivat toimittamaan tällaisen kirjallisen vahvistuksen. Sitä vastoin Grundig, Dr. Seufert ja Crown ilmoittivat Bundesministerium der Finanzenille kieltäytyvänsä. Ne esittivät toivomuksen, että niiden peruutushakemukset liitteineen liitettäisiin Bundesministerium der Finanzenin lähettämiin asiakirjoihin, mihin tämä suostui. Bundesministerium der Finanzen suostui niin ikään asianosaisten osalta lisäämään seuraavan kohdan kirjeisiinsä komissiolle:

"Asianomainen yhtiö pyytää komission ottavan päätöksen perustaksi tähän liitetyn yksityiskohtaisen peruutushakemuksen liitteineen. Yhtiö pyytää komission niin ikään kuulevan yhtiötä suoraan ennen päätöksen tekemistä, jotta tämä voi käyttää puolustautumisoikeuksiaan komissioon nähden; yhtiö katsoo, että komission on ilmoitettava sille niistä keskeisistä tosiseikoista ja asiakirjoista, joiden pohjalta komissio aikoo tehdä päätöksensä tullien peruuttamisesta."

59 Ennen lopullisen päätöksen tekoa kunkin edellä mainitun peruutushakemuksen osalta komissio kuuli asetuksen N:o 2454/93 907 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua asiantuntijaryhmää. Ryhmä tutki esitetyt tapaukset kokouksessaan 10.1.1997. Kokouksessa läsnä olleet jäsenvaltioiden edustajat, pois lukien Itävallan tasavallan ja Portugalin tasavallan edustajat, puolsivat tullien peruuttamista.

60 Tämän jälkeen komissio totesi 19.2.1997 tehdyissä päätöksissään REM 14/96, REM 15/96, REM 16/96, REM 17/96, REM 18/96, REM 19/96 ja REM 20/96, jotka koskivat vastaavasti Hortenia, Kaufringia, Eltaa, Grundigia, Hertietä,

Crownia ja Profexia, sekä 25.3.1997 tekemässään Dr. Seufertia koskevassa päätöksessä REM 21/96, ettei tullien peruuttaminen ollut perusteltua. Saksan viranomaiset antoivat nämä yksittäispäätökset tiedoksi saksalaisille kantajille.

B *Ranskaa koskevat asiat T-216/97—T-218/97*

1. Ranskan viranomaisten jälkikantomääräykset

61 Lema SA (jäljempänä Lema) (T-216/97) ja Masco SA (jäljempänä Masco) (T-217/97 ja T-218/97) (jäljempänä ranskalaiset kantajat) toivat säännöllisin välein useita eriä Turkista peräisin olevia väritelevisioita. Kaikkien tuontien yhteydessä esitettiin ATR1-todistus, minkä vuoksi ne saivat hyväkseen etuuskohtelun. Kaikki ATR1-todistukset olivat vientihetkellä Turkin tulliviranomaisten merkitsemiä ja Ranskaan tuotaessa Ranskan tulliviranomaisten merkitsemiä.

62 Komission määräyksen mukaisesti (ks. edellä 50 ja 51 kohta) Ranskan tulliviranomaiset — tässä tapauksessa Direction nationale du renseignement et des enquêtes douanières (jäljempänä tutkintavirasto) — totesivat Leman ja Mascon syyllistyneen rikkomukseen tuodessaan televisioita ATR1-todistuksin. Näin ollen ne vaativat seuraavan suuruisten tullien maksamista: Leman osalta 12 201 564 Ranskan frangia (FRF) ja Mascon osalta 32 966 173 FRF (asia T-217/97) ja 4 192 502 FRF (asia T-218/97).

2. Ranskalaisten kantajien Ranskan viranomaisille osoittamat peruutusta ja jälkikäteen kantamatta jättämistä koskevat hakemukset

63 Lema ja Masco valittivat näistä päätöksistä kantaa tullit jälkikäteen. Ne vaativat tutkintavirastoa joko jättämään kyseiset tullit kantamatta tai peruuttamaan ne. Näitä yksilöityjä vaatimuksia perusteltiin kantamatta jättämisen osalta asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdalla ja tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdalla sekä peruuttamisen osalta asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdalla ja tullikoodeksin 239 artiklalla.

3. Ranskan viranomaisten komissiolle osoittamat tullien kantamatta jättämistä ja peruuttamista koskevat pyynnöt

64 Tutkittuaan ranskalaisten kantajien tekemät eri hakemukset Ranskan valtiovarainministeriö (jäljempänä ministeriö) katsoi tullien peruuttamiselle asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa säädettyjen edellytysten tässä tapauksessa täyttyvän. Ministeriö antoi kullekin ranskalaiselle kantajalle luonnoksen tutkimuspyynnöstä, jonka se aikoi osoittaa komissiolle tältä osin. Lema ja Masco esittivät vastauksissaan toivomuksen, että asiakirjoihin liitetään jäljennös niiden tutkintavirastolle tekemistä hakemuksista täydellisinä. Ne huomauttivat laatineensa myös peruutushakemuksen asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan nojalla ja totesivat pysyttävänsä sen voimassa toissijaisesti.

65 Ministeriö lähetti komissiolle asiakirjat, joihin oli liitetty ranskalaisten kantajien tutkintavirastolle toimittamat asiakirjat.

66 Ministeriön mukaan tullien kantamatta jättämisen edellytykset täyttyivät tässä tapauksessa.

67 Se myös pyysi komissiota tutkimaan toissijaiset vaatimukset tullien peruuttamisesta.

68 Ennen lopullisen päätöksen tekoa komissio kuuli asetuksen N:o 2454/93 873 ja 907 artiklassa tarkoitettua asiantuntijaryhmää. Ryhmä tutki esitetyt tapaukset kokouksessaan 10.1.1997. Kokouksessa läsnä olleet jäsenvaltioiden edustajat, pois lukien Itävallan tasavallan ja Portugalin tasavallan edustajat, puolsivat tullien kantamatta jättämistä ja peruuttamista.

69 Tämän jälkeen komissio totesi 24.4.1997 tehdyissä päätöksissään REC 7/96 ja REC 9/96, jotka koskivat Mascoa, sekä REC 8/96, joka koski Lemaa, että tullit oli kannettava jälkikäteen ja että tullien peruuttaminen ei ollut perusteltua.

70 Komission pääsihteeristö antoi nämä päätökset tiedoksi Ranskan tasavallan pysyvälle edustustolle Euroopan unionissa. Kansalliset viranomaiset antoivat ne tämän jälkeen tiedoksi ranskalaisille kantajille.

C *Alankomaita koskevat asiat T-279/97 ja T-280/97*

1. Alankomaiden viranomaisten jälkikantomääräykset

71 DFDS Transport BV (jäljempänä DFDS) (asia T-279/97) ja Wilson Holland BV (jäljempänä Wilson) (asia T-280/97) (jäljempänä alankomaalaiset kantajat) toivat

useita eriä Turkista peräisin olevia väritelevisioita. Kaikkien tuontien yhteydessä esitettiin ATR1-todistus, minkä vuoksi ne saivat hyväkseen etuuskohtelun. Kaikki ATR1-todistukset olivat Turkissa Istanbulin tullikamarin ja Alankomaissa Rotterdamin tullikamarin merkitsemiä.

72 Komission määräyksen mukaisesti (ks. edellä 50 ja 51 kohta) Alankomaiden tulliviranomaiset osoittivat jälkitullauspäätöksen (uitnodiging tot betaling) DFDS:lle ja Wilsonille. Viranomaiset vaativat DFDS:ltä yhteensä 212 657 Alankomaiden guldenin (NLG) ja Wilsonilta yhteensä 30 712,50 NLG:n suuruisten tullien maksamista.

2. Alankomaalaisten kantajien Alankomaiden viranomaisille osoittamat peruutushakemukset

73 Alankomaalaiset kantajat valittivat tullauspäätöksestä. Ne vaativat asianomaisia tullikamareita peruuttamaan tullit.

3. Alankomaiden viranomaisten komissiolle osoittamat peruutushakemukset

74 Tutkittuaan alankomaalaisten kantajien tekemät hakemukset Belastingdienst (Alankomaiden verohallinto), jolle asianomaiset tullikamarit olivat lähettäneet

asiakirjat, katsoi tullien peruuttamiselle asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa ja tullikoodeksin 239 artiklassa säädettyjen edellytysten tässä tapauksessa täyttyvän.

75 Belastingdienst lähetti tämän vuoksi asiakirjat asetuksen N:o 2454/93 905 artiklan mukaisesti komissiolle ilmoittaen tälle käsityksensä tullien peruuttamisen edellytysten täyttymisestä.

76 On painotettava, että ennen lähettämistä alankomaalaiset kantajat olivat kansallisten viranomaistensa pyynnöstä ilmoittaneet näille saaneensa tiedoksi kyseisiä yhtiöitä koskevat asiakirjat, ja että asiakirjoista ei puuttunut mitään.

77 Ennen lopullisen päätöksen tekoa komissio kuuli asetuksen N:o 2454/93 907 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua asiantuntijaryhmää. Ryhmä tutki esitetyt tapaukset kokouksessaan 7.3.1997. Kokouksessa läsnä olleet jäsenvaltioiden edustajat, pois lukien Itävallan tasavallan ja Portugalin tasavallan edustajat, puolsivat tullien peruuttamista.

78 Tämän jälkeen komissio totesi 5.6.1997 tehdyissä päätöksissään REM 26/96 ja REM 27/96, jotka koskivat vastaavasti DFDS:ää ja Wilsonia, ettei tullien peruuttaminen ollut perusteltua. Päätökset annettiin tiedoksi kansallisille viranomaisille, jotka antoivat ne tiedoksi alankomaalaisille kantajille.

D *Belgiaa koskeva asia T-147/99*

1. Belgian viranomaisten jälkikantomääräys

79 Riidanalaisena ajankohtana Miller NV (jäljempänä Miller) (asia T-147/99) toi useita eriä Turkista peräisin olevia väritelevisioita. Kaikkien tuontien yhteydessä esitettiin ATR1-todistus, minkä vuoksi ne saivat hyväkseen etuuskohtelun. Kaikki ATR1-todistukset olivat Turkissa Istanbulin tullikamarin ja sittemmin Belgiassa Antwerpenin tullikamarin merkitsemiä.

80 Komission määräyksen mukaisesti (ks. edellä 50 ja 51 kohta) Belgian tulliviranomaiset osoittivat jälkitullauspäätöksen (uitnodiging tot betaling) Millerille. Viranomaiset vaativat tältä yhteensä 11 381 735 Belgian frangin (BEF) suuruisten tullien maksamista.

2. Millerin Belgian viranomaisille tekemät tullien kantamatta jättämistä koskevat hakemukset

81 Miller valitti jälkitullauspäätöksestä. Yhtiö vaati asianomaista tullikamaria jättämään tullit kantamatta. Vaatimusta perusteltiin asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdalla ja tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdalla.

3. Belgian viranomaisten komissiolle osoittamat tullien kantamatta jättämistä ja peruuttamista koskevat pyynnöt

82 Tutkittuaan kantajan hakemuksen valtiovarainministeriön tulli- ja valmisteveroosasto, jolle asianomainen tullikamari oli lähettänyt asiakirjat, katsoi tullien kantamatta jättämiselle asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa ja tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädettyjen edellytysten tässä tapauksessa täyttyvän. Toissijaisesti valtiovarainministeriö katsoi asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa ja tullikoodeksin 239 artiklassa säädettyjen edellytysten täyttyvän.

83 Valtiovarainministeriö lähetti tämän vuoksi asiakirjat asetuksen N:o 2454/93 871 ja 905 artiklan mukaisesti komissiolle ilmoittaen tälle käsityksensä tullien kantamatta jättämisen ja peruuttamisen edellytysten täyttymisestä.

84 On huomattava, että ennen lähettämistä Belgian viranomaiset olivat pyytäneet Milleriä esittämään mahdolliset huomautuksensa tullien kantamatta jättämistä ja peruuttamista koskevan, komissiolle lähetettävän pyynnön luonnoksesta sekä vahvistamaan, että asiakirjoista ei puuttunut mitään. Miller oli vastannut kirjeessään 24.4.1998, ettei asiakirjoista puuttunut mitään. Kirjeen liitteenä oli yhtiön asianajajan ilmoitus, jossa kuvattiin eri asiakirjoja, jotka valtiovarainministeriö oli lähettänyt yhtiölle komissiolle osoitetun kirjeen luonnoksen liitteenä, jossa olivat tiivistettynä tämän keskeiset väitteet ja jossa esitettiin toivomus saada tutustua toimielimen asiakirjoihin.

85 Komissio tutki asiakirjat asetuksen N:o 2454/93 871 artiklan sekä 905 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaisesti.

86 Komissio lähetti 24.11.1998 päivätyssä kirjeessään Millerille tiivistelmän asiakirjoista asetuksen N:o 2454/93 872 a ja 906 a artiklan mukaisesti. Lisäksi se ilmoitti tälle aikeestaan määrätä Belgian tulliviranomaiset kantamaan jälkikäteen kyseessä olevat tullit ja epäämään tullien peruuttamisen. Kirjeessään komissio ilmaisi asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymistä koskevat epäilynsä. Se myös katsoi, ettei tapauksessa ollut kyseessä asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu "erityisistä olosuhteista johtuva tilanne". Komissio kuitenkin pyysi Milleriä toimittamaan mahdolliset huomautuksensa kuukauden määräajassa kirjeen saannista.

87 Vastauksena kirjeeseen kantaja pyysi komissiolta saada tutustua kaikkiin komission asiakirjoihin voidakseen laatia huomautuksensa tietoisena kaikesta asiaan liittyvästä ja viittasi tässä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön (asia T-42/96, Eyckeler & Malt v. komissio, tuomio 19.2.1998, Kok. 1998, s. II-401, 78—88 kohta).

88 Komissio kieltäytyi kirjeessään 22.12.1998 suostumasta pyyntöön sillä perusteella, että Miller oli jo voinut saada tietoja itseään koskevista asiakirjoista, jotka käsittivät yksinomaan Belgian viranomaisten antamia tietoja. Komissio myönsi, ettei tutkintakertomus kuulunut niihin, mutta totesi, että koska kertomuksessa vain vahvistettiin tosiseikkojen todenperäisyys ja siis kiistanalaisten todistusten pätemättömyys, sen mielestä ei ollut tarpeen antaa niitä Millerille.

89 Kantaja esitti kirjeessään 7.1.1999 vastalauseensa komission kieltäytymisen johdosta ja totesi, että siinä tapauksessa, että komission lopullinen päätös olisi yhtiölle epäsuotuisa, tämä varaisi oikeuden nostaa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen päätöksen kumoamiseksi puolustautumisoikeuksien loukkaamisen takia. Kantaja pyysi tämän vuoksi uudelleen saada tutustua niihin asiakirjoihin, joiden perusteella komissio voisi tehdä lopullisen

päätöksen, sekä kaikkiin muihin asiakirjoihin — myös hallinnollisiin — jotka asiaa koskivat.

90 Tämän lisäksi Miller vastasi komission 24.11.1998 päiväämään kirjeeseen kirjeellään 22.1.1999. Yhtiö toi esiin ne syyt, joiden vuoksi se katsoi asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdan soveltamisedellytysten tosiasiallisesti täyttyvän. Miller ilmoitti myös, että sen mielestä tässä tapauksessa oli kyse erityisistä olosuhteista johtuvasta tilanteesta ja että sen syyksi ei voitu lukea asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua vilpillistä menettelyä tai huolimattomuutta.

91 Millerin huomautukset saatuaan ja ennen lopullisen päätöksen tekoa komissio kuuli asetuksen N:o 2454/93 873 ja 907 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua asiantuntijaryhmää. Ryhmä tutki asian kokouksessaan 25.2.1999. Kokouksessa läsnä olleet jäsenvaltioiden edustajat, pois lukien Itävallan tasavallan ja Portugalin tasavallan edustajat, puolsivat tullien kantamatta jättämistä ja peruuttamista.

92 Tämän jälkeen komissio totesi 26.3.1999 tehdyssä päätöksessään REC 3/98, että tullit oli kannettava jälkikäteen ja että tullien peruuttaminen ei ollut perusteltua. Belgian viranomaiset ilmoittivat Millerillä päätöksestään kirjeessään 21.4.1999.

III *Riidanalaisten päätösten perustelut*

93 Riidanalaiset päätökset pohjautuvat lähes samanlaisiin perusteluihin. Mitään olennaista eroa ei ole päätöksissä, jotka koskivat yksinomaan peruuttamishake-

muksia asetuksen N:o 1439/79 13 artiklan 1 kohdan perusteella verrattuna niihin päätöksiin, jotka koskivat peruuttamishakemuksia ja jotka esitettiin yhdessä tullien kantamatta jättämistä koskevien hakemusten kanssa asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdan perusteella.

94 Huomautettuaan, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimijan perusteltua luottamusta suojataan vain, jos toimivaltaiset viranomaiset ovat itse synnyttäneet sen, komissio totesi riidanalaisissa päätöksissä, että turkkilaiset viejät olivat ilmoittaneet ATR1-todistusten 13 kohdassa siinä mainittujen tavaroiden täyttävän kyseisten todistusten saamisen edellytykset. Näin ei kuitenkaan ollut, sillä kuten Turkkiin tehdyn tutkintamatkan aikana havaittiin, Turkissa valmistetut televisiot sisälsivät ulkopuolista alkuperää olevia komponentteja, joita ei ollut saatettu vapaaseen liikkeeseen eikä lisäpöytäkirjan 3 artiklan 1 kohdassa määrätyn tasoitusmaksun alaiseksi.

95 Komissio katsoi tämän vuoksi Turkin toimivaltaisten viranomaisten tulleen harhaanjohdetuksi viejien epätäsmällisten ilmoitusten johdosta. Viranomaisten syyksi ei tämän seurauksena voitu lukea mitään aktiivista virhettä. Tästä johtuen se seikka, että Turkin viranomaiset olivat antaneet riidanalaiset todistukset viejien ilmoitusten perusteella, ei riitä synnyttämään tuojille perusteltua luottamusta todistusten pätevyyteen.

96 Lisäksi komissio huomautti, että kyseinen lainsäädäntö oli tiedossa ja suhteellisen yksinkertaista ATR1-todistusten toimittamisen osalta ja että tuojat eivät tämän takia voineet olla tietämättömiä siitä. Komissio huomautti vielä, että huolellisella toimijalla täytyi olla epäilyjä ATR1-todistusten pätevyyden suhteen.

97 Näiden toteamusten seurauksena komissio katsoi, etteivät edellytykset tullien peruuttamiselle ja/tai jälkikäteen kantamatta jättämiselle täyttyneet.

98 Tullien peruuttamisen edellytysten osalta komissio tarkensi, että tapauksen asianhaarat sekä oletetut puutteet lisäpöytäkirjan soveltamisessa eivät voineet muodostaa asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua erityistilannetta, koska vapaassa liikkeessä olo oli voitu saada aikaan yksinkertaisesti saattamalla ulkopuolista alkuperää olevat osat käytännössä vapaaseen liikkeeseen Turkissa.

Oikeudenkäynti

99 Kantajat nostivat esillä olevat kumoamiskanteet erillisillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 20.6.1997—18.6.1999 saapuneilla kirjelmillä.

100 Saksan liittotasavalta hyväksyttiin 25.5.1998 annetuilla määräyksillä väliintulijaksi tukemaan kantajien vaatimuksia asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97 ja T-210/97.

101 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta hyväksyttiin 25.5.1998 annetuilla määräyksillä väliintulijaksi tukemaan kantajien vaatimuksia asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97—T-218/97, T-279/97, T-280/97 ja T-293/97.

102 Ranskan tasavalta hyväksyttiin 25.5.1998 annetuilla määräyksillä väliintulijaksi tukemaan kantajien vaatimuksia asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97 ja T-216/97—T-218/97.

103 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen touko-, kesä- ja heinäkuussa 1998 saapuneilla erillisillä kirjelmillä Grundig, Dr. Seufert, Crown, Hertie, Horten ja Kaufring vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määrää komission toimittamaan eräitä kanteen kohdetta koskevia asiakirjoja. Komissiota ja väliintulijoita pyydettiin esittämään huomautuksensa tältä osin.

104 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi 29.10.1999 prosessinjohtotoimena komissiota toimittamaan eräitä asiakirjoja, jotka koskivat assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan määräysten soveltamista turkkilaista alkuperää olevien väritelevisioiden tuontiin. Komissio myöntyi tähän pyyntöön toimittamalla 29.11.1999 asiakirja-aineiston, joka koostui 24 kansiosta, jotka sisälsivät noin 7 000 sivua. Se täydensi aineistoa lähettämällä 22.12.1999 lisää asiakirjoja ja 13.1.2000 epävirallisen käännöksen englanniksi turkkilaisista tuonti- ja vientiilmoituksista, jotka oli mainittu kyseisessä asiakirja-aineistossa.

105 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tätä tarkoittavan pyynnön johdosta kaikki kantajat (paitsi Elta) sekä komissio ja Ranskan tasavalta osallistuivat 6.12.1999 epävirallisen kokoukseen järjestääkseen 29.11.1999 toimitettuun asiakirja-aineistoon tutustumisen ja suullisen käsittelyn kulun.

106 Tämän jälkeen osapuolia kuultiin asiasta, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kolmannen jaoston presidentti yhdisti esillä olevat asiat suullista käsittelyä ja 10.1.2000 annetun määräyksen antoa varten.

107 Kantajien ja Ranskan tasavallan tutustuminen 29.11.1999 toimitettuun asiakirja-aineistoon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamossa alkoi 17.1.2000 ja päättyi 28.2.2000. Tutustumisen johdosta kyseiset osapuolet jättivät huomautuksensa tammi-, helmi- ja maaliskuun 2000 kuluessa. Komissio vastasi huomautuksiin 24.3.2000 päivätyllä kirjelmällään.

108 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (kolmas jaosto) päätti aloittaa suullisen käsittelyn esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella. Se ryhtyi prosessinjohtotoimiin pyytämällä asianosaisia vastaamaan eräisiin kysymyksiin. Asianosaiset noudattivat näitä pyyntöjä.

109 Asianosaisten suulliset lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin kuultiin 10.7.2000 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

110 Kaufring (T-186/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen REM 15/96 ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

111 Crown (T-187/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen REM 19/96 ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

112 Profex (T-190/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen REM 20/96,

— velvoittaa komission hyväksymään päätöksellään tullien peruuttamista koskevan vaatimuksen,

— vahvistaa tuomion olevan väliaikaisesti täytäntöönpantavissa tarvittaessa vakuuden antamista vastaan, ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

113 Horten (T-191/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen REM 14/96 ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

114 Dr. Seufert (T-192/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen REM 21/96 ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

115 Grundig (T-210/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen REM 17/96 ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

116 Hertie (T-211/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen REM 18/96 ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

117 Elta (T-293/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen REM 16/96 ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

118 Lema (T-216/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen REM 8/96,

— toteaa, että Lemalla on oikeus riidanalaisten tullien jälkikäteen kantamatta jättämiseen,

— vaihtoehtoisesti toteaa, että Lemalla on oikeus näiden tullien peruuttamiseen, ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

119 Masco (T-217/97 ja T-218/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätökset REC 7/96 ja REC 9/96,

— toteaa, että Mascolla on oikeus riidanalaisten tullien jälkikäteen kantamatta jättämiseen,

— vaihtoehtoisesti toteaa, että Mascolla on oikeus näiden tullien peruuttamiseen, ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

120 DFDS (T-279/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen REM 26/96 ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

121 Wilson (T-280/97) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa päätöksen REM 27/96 ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

122 Miller (T-147/99) vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ensisijaisesti

— kumoaa päätöksen REC 3/98 ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut,

— toissijaisesti velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut,

— tai vaihtoehtoisesti velvoittaa komission vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

123 Saksan liittotasavalta vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97 ja T-210/97 nostetuissa kanteissa tarkoitetut päätökset.

124 Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97—T-218/97, T-279/97, T-280/97 ja T-293/97 nostetuissa kanteissa tarkoitetut päätökset.

125 Ranskan tasavalta vaatii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97 ja T-216/97—T-218/97 nostetuissa kanteissa tarkoitetut päätökset.

126 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— asian T-190/97 osalta jättää tutkimatta kantajan vaatimukset siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoittaa komission hyväksymään tullien peruuttamista koskevan vaatimuksen ja vahvistaa tuomion olevan väliaikaisesti täytäntöönpantavissa tarvittaessa vakuuden antamista vastaan,

— asioiden T-216/97—T-218/97 osalta jättää tutkimatta kantajan vaatimukset siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kantajilla olevan oikeuden riidanalaisten tullien jälkikäteen kantamatta jättämiseen tai vaihtoehtoisesti näiden tullien peruuttamiseen,

— muilta osin hylkää perusteettomina käsiteltävänä olevat kumoamiskanteet, ja

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

127 Istunnossa Profex ilmoitti luopuvansa vaatimuksistaan siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoittaa komission hyväksymään päätöksellään tullien peruuttamista koskevan vaatimuksen ja vahvistaa tuomion olevan väliaikaisesti täytäntöönpantavissa tarvittaessa vakuuden antamista vastaan.

128 Samaten Lema ja Masco ilmoittivat luopuvansa vaatimuksistaan siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa niillä olevan oikeuden riidanalaisten tullien jälkikäteen kantamatta jättämiseen tai vaihtoehtoisesti näiden tullien peruuttamiseen.

129 Tämän vuoksi ei ole tarpeen ottaa kantaa siihen, onko vaatimukset jätettävä tutkimatta, eikä sitä suuremmalla syyllä siihen, ovatko ne perusteltuja.

Oikeudelliset seikat

130 Kantajat esittävät kanteensa tueksi useita väitteitä, jotka koskevat sekä olennaisten muotomääräysten että aineellisten säännösten rikkomista. Ottaen kuitenkin huomioon asian erityiset asianhaarat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii peräjälkeen puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskevan kanneperusteen ja asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan rikkomista koskevan kanneperusteen.

I *Hallintomenettelyssä tapahtunutta puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskeva kanneperuste*

A *Kanneperusteen tutkiminen käsiteltävänä olevan kanteen yhteydessä*

1. Asianosaisten väitteet perusteluineen

131 Crown, Dr. Seufert, Grundig ja Miller väittävät, että niiden puolustautumisoikeuksia on loukattu hallintomenettelyssä, joka johti kumottavaksi vaadittavien päätösten tekemiseen. Istunnossa Kaufring, Profex, Horten, Hertie ja Elta tarkensivat vetoavansa kanteensa tueksi myös tähän kanneperusteeseen, joka on ehdoton.

132 Myös Ranskan tasavalta vetoaa tähän kanneperusteeseen asioissa T-186/97, T-187/97, T-191/97, T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97, T-217/97 ja T-218/97, joissa se on jättänyt väliintulokirjelmän.

133 Komissio esittää kuitenkin oikeudenkäyntiväitteen asioissa T-186/97, T-191/97, T-211/97 ja T-216/97—T-218/97 sillä perusteella, etteivät kantajat ole vedonneet kyseiseen kanneperusteeseen, joten Ranskan tasavalta ei voi vedota siihen rikkomatta EY:n tuomioistuimen perussäännön 37 artiklaa. Komissio korostaa myös, että olisi omituista antaa väliintulijan vedota tällaiseen perusteeseen, vaikka siihen ei ole vedonnut se osapuoli, jonka suojana mainitun periaatteen oletetaan olevan. Komissio viittaa tältä osin yhteisöjen tuomioistuimen 17.3.1993 antamaan tuomioon asiassa C-155/91, komissio vastaan neuvosto (Kok. 1993, s. I-939; Kok. Ep. XIV, s. 61), sekä julkisasiamies Lagrangen ratkaisuehdotukseen asiassa 30/59, De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg vastaan korkea viranomainen, 23.2.1961 annetun tuomion (Kok. 1961, s. 1; Kok. Ep. I, s. 69) yhteydessä.

2. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

134 Tältä osin on riittävää todeta, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen on olennainen muotomääräys, jonka rikkominen on tutkittava viran puolesta (asia C-291/89, Interhotel v. komissio, tuomio 7.5.1991, Kok. 1991, s. I-2257, 14 kohta; asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1719, 67 kohta; ks. myös yhdistetyt asiat T-25/95, T-26/95, T-30/95—T-32/95, T-34/95—T-39/95, T-42/95—T-46/95, T-48/95, T-50/95—T-65/95, T-68/95—T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95, tuomio 15.3.2000, Kok. 2000, s. II-491, 487 kohta).

135 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on näin ollen tutkittava kaikissa tapauksissa viran puolesta, onko komissio kunnioittanut kantajien puolustautumisoikeuksia siinä hallintomenettelyssä, joka on johtanut riidanalaisten päätösten antamiseen.

136 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo lisäksi, ettei komission väitettä, jonka mukaan Ranskan tasavallan esittämää puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskevaa kanneperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, voida hyväksyä.

137 On nimittäin todettava, että — kuten työjärjestyksen 116 artiklan 4 kohdan sanamuodosta seuraa — väliintulija ei voi laajentaa niitä asianosaisen vaatimuksia, joita se väliintulollaan tukee, mutta se voi vapaasti valita ne perusteet ja väitteet, joihin se vetoaa asianosaisen vaatimusten tueksi (asia T-37/97, Forges de Clabecq v. komissio, tuomio 25.3.1999, Kok. 1999, s. II-859, 92 kohta).

B *Kantajien puolustautumisoikeuksien loukkaamista asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97—T-218/97, T-279/97, T-280/97 ja T-293/97 koskeva kanneperuste*

1. Osapuolten väitteet perusteluineen

138 Grundig, Dr. Seufert ja Crown väittävät komission loukanneen niiden puolustautumisoikeuksia, koska se ei — vastoin niiden nimenomaista pyyntöä — ole kuullut niitä ennen niiden päätösten tekoa, joissa todetaan, ettei tullien peruuttaminen ole perusteltua. Näiden kantajien mukaan puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen on yhteisön oikeuden yleinen oikeusperiaate, jota komission on erityissäännösten puuttuessakin noudatettava sellaisessa menettelyssä, joka voi päättyä henkilölle vastaiseen päätökseen (yhdistetyt asiat C-48/90 ja C-66/90, Alankomaat ym. v. komissio, tuomio 12.2.1992, Kok. 1992, s. I-565, 44 kohta; Kok. Ep. XII, s. 13; asia C-135/92, Fiskano v. komissio, tuomio 29.6.1994, Kok. 1994, s. I-2855, 39 ja 40 kohta ja asia C-32/95 P, komissio v. Lisrestal ym., tuomio 24.10.1996, Kok. 1996, s. I-5373, 21 kohta).

139 Ranskan tasavalta katsoo niin ikään komission loukanneen Kaufringin, Crownin, Hortenin, Dr. Seufertin, Grundigin, Hertien, Leman ja Mascon puolustautumisoikeuksia, koska se ensinnäkään ei ole ilmaissut selkeästi näille asianosaisille, millaisesta huolimattomuudesta se näitä moittii, eikä toiseksi ole antanut näille tilaisuutta lausua käsitystään tästä moitteesta. Väliintulija viittaa tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-346/94, France-aviation vastaan komissio, 9.11.1995 antamaan tuomioon (Kok. 1995, s. II-2841) sekä edellä 87 kohdassa mainittuun, asiassa Eyckeler & Malt vastaan komissio annettuun tuomioon (78 kohta).

140 Komissio kiistää, että sen olisi pitänyt kuulla kantajia ennen riidanalaisten päätösten tekoa.

141 Se huomauttaa ensiksi, että tullien peruuttamismenettely ei edellytä asianosaisen muodollista osallistumista päätöksentekomenettelyyn sekä että yhteisöjen tuomioistuin on jo useaan otteeseen vahvistanut kyseisen menettelyn antavan asianosaisille tarvittavan oikeussuojan (asia 294/81, Control Data v. komissio, tuomio 17.3.1983, Kok. 1983, s. 911, 17 kohta; yhdistetyt asiat 98/83 ja 230/83, Van Gend & Loos ja Bosman v. komissio, tuomio 13.11.1984, Kok. 1984, s. 3763, 8 kohta ja sitä seuraavat kohdat sekä edellä 35 kohdassa mainittu asia CT Control (Rotterdam) ja JCT Benelux v. komissio, tuomion 48 kohta). Viittaus polkumyynnin alalla sovellettaviin menettelyihin ei myöskään komission mielestä ole omiaan kyseenalaistamaan tässä tapauksessa sovellettavia muotosääntöjä, kun otetaan huomioon näiden menettelytyyppien väliset erot.

142 Toiseksi komissio katsoo, että edellä 138 kohdassa mainitussa asiassa komissio vastaan Lisrestal ym. annetussa tuomiossa luodut periaatteet ovat vailla merkitystä käsiteltävänä olevissa asioissa, koska ne liittyvät erilaiseen tapaukseen. Tähän tuomioon johtaneessa asiassa annetun riidanalaisen päätöksen komissio nimittäin teki kuulematta asianomaista yritystä ennakkoon eivätkä myöskään kansalliset viranomaiset kuulleet yritystä. Kuitenkin esillä olevissa asioissa kun-

kin kantajan kansalliset viranomaiset kuulivat kantajaa, ja kantajat saivat tutustua kaikkiin ratkaiseviin tosiseikkoja koskeviin tietoihin. Komissio korostaa lisäksi nojautuneensa riidanalaisissa päätöksissään kansallisten viranomaisten lähettämiin asiakirjoihin eli kantajien tuntemiin tosiseikkoihin, joista ne olisivat voineet lausua käsityksensä.

143 Komissio painottaa kolmanneksi, että edellä 139 kohdassa mainitussa asiassa France-aviation vastaan komissio antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki jo perusteellisesti kysymyksen kontradiktorisen menettelyn tarpeellisuudesta tullien peruuttamismenettelyssä eikä pitänyt sääntöjenvastaisena määräystä, jonka mukaan toimielimen ei tarvitse kuulla asianosaista. Lisäksi komissio huomauttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tässä tuomiossa pelkästään täsmentäneen komission loukkaavan kontradiktorisuuden periaatetta tehdessään päätöksensä puutteellisen asiakirja-aineiston perusteella tai jättäessään huomiotta kaikki asiaa koskevat seikat, koska kansalliset viranomaiset eivät ole pitäneet täysipainoista suullista käsittelyä. Komission mukaan hahmoltaan tällaista tapausta ei ole esitetty näissä eri tapauksissa sikäli kuin ensinnäkin riidanalaisten päätösten antamista edeltänyt menettely tapahtui sääntöjenmukaisesti, jolloin kantajilla oli kaikki mahdollisuudet lausua käsityksensä kansallisten viranomaisten edessä, ja toiseksi kaikki näiden keskeisinä pitämät seikat mainittiin asiakirjoissa.

144 Komissio tarkentaa ottaneensa käyttöön edellä 139 kohdassa mainitussa asiassa France-aviation vastaan komissio annetun tuomion johdosta järjestelmän, jossa asianosainen antaa vakuutuksen. Järjestelmässä kansallisten viranomaisten on pyydettävä asianosaista vahvistamaan, että ne ovat saaneet tiedon komissiolle lähetettävistä asiakirjoista ja ettei niillä ole mitään lisättävää siihen. Ilman tällaista vakuutusta peruuttamishakemusta ei voida käsitellä. Komissio väittää, että tässä tapauksessa kaikki kantajat Grundigia, Dr. Seufertia ja Crownia lukuun ottamatta antoivat tällaisen vakuutuksen. Viimeksi mainittujen yritysten osalta ei ole merkitystä sillä, että ne olivat kieltäytyneet antamasta vakuutusta, koska kantajien hallinnollisessa menettelyssä esittämien peruuttamishakemusten ja hallintomenettelyssä tehtyjä päätöksiä vastaan nostettujen kumoamiskanteiden vertailun seurauksena ilmenee, että päätösten tekohetkellä komissio ja kansalliset viranomaiset tunsivat kaikki asian kannalta merkitykselliset seikat.

145 Komissio katsoo neljänneksi, että Ranskan tasavallan viittaus ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä 87 kohdassa mainitussa asiassa Eyckeler & Malt vastaan komissio esiin tuomiin periaatteisiin ei liity asiaan, sillä kyseisen tuomion perustana olevat tosiseikat eroavat käsiteltävänä olevan asian tosiseikoista. Sen mukaan nimittäin tähän tuomioon johtaneessa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi komission tässä tapauksessa olleen ainoan tahon, joka voi antaa etuusjärjestelyn valvonnan toteuttamiseksi tarvittavat tiedot. Komission mielestä nyt käsiteltävänä olevissa asioissa näin ei ole asian laita. Lisäksi sen käsityksen mukaan puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen ei välttämättä edellytä, että komissio itse kuulee sitä henkilöä, jolle vastainen päätös on tehtävä.

146 Komissio muistuttaa tältä osin, että on lukuisia menettelyjä, joissa asianosaista kuulevat komission sijasta vain kansalliset viranomaiset. Esimerkkinä komissio viittaa tieteellisten välineiden tuonnin tullittomuutta koskevaan menettelyyn sekä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka koskee puolustautumisoikeuksien kunnioittamista tässä menettelyssä (edellä 141 kohdassa mainittu asia Control Data v. komissio ja asia 43/87, Nicolet Instrument, tuomio 8.3.1988, Kok. 1988, s. 1557).

147 Komissio korostaa vielä lopuksi, että tullien peruuttamisen osalta ei pidä sekoittaa puolustautumisoikeuksien kunnioittamista kansallisessa menettelyssä ja näiden oikeuksien kunnioittamista yhteisön menettelyssä. Koska asianosainen tarkoitti vastustaa kansallisten viranomaisten komissiolle välittämiä seikkoja, sen oli pantava asia vireille kansallisessa tuomioistuimessa.

2. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

148 Aluksi on todettava, että asetuksen N:o 2454/93 mukainen hallinnollinen menettely, joka koskee tuontitullin peruuttamista, tapahtuu ensisijaisesti kan-

sallisella tasolla. Maksuvelvollisen on esitettävä peruutushakemuksensa kansalliselle viranomaiselle, jonka on tehtävä päätös asetuksen N:o 2454/93 899 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen mukaisesti, joissa määritellään joukko tilanteita, joissa peruutukseen voidaan myöntyä tai joissa siihen ei voida suostua. Tällainen päätös voidaan tullikoodeksin 243 artiklan nojalla saattaa kansallisten tuomioistuinten tutkittavaksi, jotka voivat pyytää ennakkoratkaisua yhteisöjen tuomioistuimelta EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) mukaisesti (ks. mm. asia C-64/89, Deutsche Fernsprecher, tuomio 26.6.1990, Kok. 1990, s. I-2535, 13 kohta).

149 Jos kansallinen viranomainen kuitenkin katsoo, ettei se voi mainittujen säännösten perusteella tehdä päätöstä ja jos peruutushakemukseen on liitetty todisteita erityistilanteesta, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä huolimattomuutta osoittavista olosuhteista, viranomaisen on lähetettävä tapaus komissiolle ratkaistavaksi (asetuksen N:o 2454/93 905 artikla). Tämän pelkästään kansallisella tasolla tapahtuvan toisen vaiheen aikana komissio kaikkien jäsenvaltioiden edustajista koostuvaa asiantuntijaryhmää kuultuaan tekee päätöksen peruuttamisen hyväksyttävyydestä. Päätös voidaan saattaa yhteisöjen tuomioistuimen tarkasteltavaksi EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan (josta on tullut EY 230 artiklan neljäs kohta) nojalla.

150 Asetuksessa N:o 2454/93 säädetään ainoastaan yhteyksistä yhtäältä peruutuksen hakijan ja kansallisen viranomaisen sekä toisaalta tämän ja komission välillä. Hakijan ja komission välisestä suorasta yhteydestä ei ole säädetty mitään (edellä 139 kohdassa mainittu asia France-aviation v. komissio, tuomion 30 kohta).

151 On kuitenkin huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen missä tahansa menettelyssä, jota käydään tiettyä henkilöä vastaan ja joka saattaa päättyä tälle vastaiseen päätökseen,

on kuitenkin yhteisön oikeuden perustavanlaatuinen periaate, jota on noudatettava, vaikka menettelystä ei olisi annettu mitään säännöksiä tai määräyksiä (edellä 138 kohdassa mainittu asia Alankomaat ym. v. komissio, tuomion 44 kohta; edellä 138 kohdassa mainittu asia Fiskano v. komissio, tuomion 39 kohta ja edellä 138 kohdassa mainittu asia komissio v. Lisrestal ym., tuomion 21 kohta).

152 Ottaen huomioon sen harkintavallan, joka komissiolla on, kun se tekee päätöksen asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa säädetyn yleisen kohtuullisuuslausekkeen perusteella, kuulluksi tulemista koskevan oikeuden noudattaminen on sitäkin tärkeämpää menettelyssä, joka koskee tuontitullien peruuttamista tai palauttamista (edellä 139 kohdassa mainittu asia France-aviation v. komissio, tuomion 34 kohta; edellä 87 kohdassa mainittu asia Eyckeler & Malt v. komissio, tuomion 77 kohta; asia T-50/96, Primex Produkte Import-Export ym. v. komissio, tuomio 17.9.1998, Kok. 1998, s. II-3773, 60 kohta ja asia T-290/97, Mehibas Dortselaan v. komissio, tuomio 18.1.2000, Kok. 2000, s. II-15, 46 kohta; ks. myös julkisasiamies Mischon ratkaisuehdotus asiassa C-15/99, Hans Sommer, tuomio 19.10.2000, Kok. 2000, s. I-8989—I-8992, ratkaisuehdotuksen 78—86 kohta). Tähän päätelmään päädytään erityisesti silloin, kun komissio asetuksen N:o 2454/93 905 artiklassa sille annetun yksinomaisen toimivallan puitteissa tarkoittaa poiketa kansallisen viranomaisen kannasta asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa säädettyjen edellytysten täyttymisen suhteen (edellä 139 kohdassa mainittu asia France-aviation v. komissio, tuomion 36 kohta).

153 Puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaate edellyttää, että henkilö, jolle vastainen päätös saatetaan tehdä, voi tehokkaasti ilmaista kantansa ainakin niistä seikoista, joista komissio päätöstä tehdessään katsoo asianomaisen olevan vastuussa (ks. vastaavasti edellä 138 kohdassa mainittu asia Fiskano v. komissio, tuomion 40 kohta ja edellä 138 kohdassa mainittu asia komissio v. Lisrestal ym., tuomion 21 kohta).

154 On kuitenkin selvää, että nyt käsiteltävänä olevissa asioissa yksikään kantajista ei ole voinut ennen riidanalaisten päätösten tekoa ottaa kantaa ja ilmaista tehokkaasti näkemystään komission peruutuksen oikeutusta vastaan esittämiin seikkoihin.

155 Tämä on sitäkin valitettavampaa, kun komissio tarkoitti poiketa kansallisen viranomaisen kannasta asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymisen suhteen erityisesti sen kysymyksen osalta, oliko kantajiin kohdistettava moitteita ilmeisestä huolimattomuudesta.

156 On nimittäin huomattava, että Mascon ja Leman vaatimusten johdosta komissiolle toimittamissaan asiakirjoissa Ranskan viranomaiset olivat selkeästi todenneet, ettei virheen havaitsemista voitu edellyttää tuojilta, joten näiden oli katsottava olleen vilpittömässä mielessä. Samoin asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97 ja T-293/97 Saksan viranomaiset olivat katsoneet, ettei kantajia voitu moittia vilpillisestä menettelystä tai ilmeisestä huolimattomuudesta. Asioissa T-279/97 ja T-280/97 taas Alankomaiden viranomaiset olivat katsoneet kantajien olleen vilpittömässä mielessä ja ettei niitä voitu moittia huolimattomuudesta.

157 Komissio kuitenkin toteaa ensimmäistä kertaa riidanalaisissa päätöksissä yhtäältä, että "kyseinen lainsäädäntö oli tiedossa ja suhteellisen yksinkertaista [ATR1-todistusten] toimittamisen osalta ja että asianosaiset eivät voineet tämän takia olla tietämättömiä siitä", ja toisaalta, että "huolellisella toimijalla täytyi olla vakavia epäilyjä [ATR1-todistusten] pätevyyden suhteen". Vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen komissio tarkensi tältä osin katsovansa kaikkien kantajien toimineen ilmeisen huolimattomasti.

158 Tämän lisäksi on huomattava, että komissio painotti ensimmäistä kertaa riidanalaisissa päätöksissä katsovansa ATR1-todistukset antaneiden Turkin toimivaltaisten viranomaisten tulleen johdetuiksi harhaan turkkilaisten viejien virheellisten ilmoitusten johdosta, eivätkä kyseessä olevat kantajat saaneet ennakolta tietoa tästä kuitenkin olennaisesta toteamuksesta.

159 Tekemällä riidanalaiset päätökset tässä kyseessä olevien kantajien voimatta ennakkoon ottaa kantaa esitettyihin seikkoihin ja ilmaista tehokkaasti näkemystään näiden osalta komissio on loukannut kantajien puolustautumisoikeuksia.

160 Tätä ei muuksi muuta se, että valtaosa kantajista on antanut vakuutuksen, jonka mukaan kansallisten viranomaisten komissiolle lähettämä asiakirja-aineisto on täydellinen eikä niillä ole siihen mitään lisättävää. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut edellä 152 kohdassa mainitussa asiassa Mehibas Dordtselaan vastaan komissio antamassaan tuomiossa (44 kohta), "vaikka asianomaisella onkin tämän järjestelmän ansiosta mahdollisuus tosiasiallisesti käyttää oikeuttaan tulla kuulluksi hallintomenettelyn ensimmäisen vaiheen aikana, joka käydään jäsenvaltiossa, sillä ei kuitenkaan millään tavoin taata puolustautumisoikeuksien noudattamista tämän menettelyn toisen vaiheen aikana, mikä tapahtuu komissiossa sen jälkeen, kun kansalliset viranomaiset ovat toimittaneet sille asiakirjat. Asiakirjoja koskeva vakuutus esitetään nimittäin ennen kuin komissiolla on ollut tilaisuus tutkia asianomaisen tilannetta ja varsinkaan ottaa alustavasti kantaa tämän tekemään palauttamishakemukseen."

161 Lisäksi on painotettava, ettei ole juurikaan merkitystä sillä — kuten komissio korostaa — perustuvatko riidanalaiset päätökset yksinomaan kansallisten viranomaisten lähettämään asiakirja-aineistoon eli tosiseikkoihin, jotka olivat kantajien tiedossa ja joihin ne olivat voineet ottaa kantaa. Vaikka nimittäin oletettaisiin tämä väite oikeaksi, jo se, että vastaaja tarkoitti poiketa kansallisten viranomaisten kannasta ja tehdä päätöksen, jonka mukaan tullien peruuttaminen ei ole perusteltua kantajien osalta, velvoitti vastaajan ilmoittamaan näille syistä, joiden vuoksi se aikoi tehdä tällaisen päätöksen, sekä antamaan näille mahdollisuuden lausua käsityksensä näistä perusteista.

162 Edellä todetun perusteella on katsottava, että koska yhdelläkään kantajista ei ole ennen riidanalaisten päätösten tekoa ollut mahdollisuutta ottaa kantaa sitä vastaan esitettyihin seikkoihin ja ilmaista tehokkaasti näkemystään niiden osalta,

kumottavaksi vaaditut päätökset asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97, T-191/97, T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97, T-217/97, T-218/97, T-279/97, T-280/97 ja T-293/97 on tehty menettelyssä, jota rasittaa virhe.

163 Puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskeva kanneperuste on siten perusteltu näiden päätösten osalta.

C *Puolustautumisoikeuksien loukkaaminen asiassa T-147/99*

1. Millerin väitteet perusteluineen

164 Millerin (T-147/99) ja komission välillä ei ole kiistaa siitä, että — toisin kuin muissa yhdistetyissä asioissa kumottavaksi vaadittujen päätösten osalta — tässä asiassa riidanalainen päätös tehtiin uuden, asetuksen N:o 2454/93 872 a artiklan (tullien kantamatta jättäminen) ja 906 a artiklan (tullien peruuttaminen) mukaisen menettelyn nojalla, jonka mukaan asianosaista on kuultava ennen tälle vastaisen päätöksen tekemistä (ks. edellä 40 ja 45 kohta). Juuri näiden säännösten nojalla komissio ilmoitti Millerille kirjeessään 24.11.1998 seikoista, joiden perusteella yhtiöltä vaadittavien tuontitullien kantamatta jättäminen ja peruuttaminen eivät vaikuttaneet perustellulta. Miller lausui kirjeessään 22.1.1999 käsityksensä näistä seikoista.

165 Miller kuitenkin väittää puolustautumisoikeuksiaan loukatun hallintomenettelyssä, koska komissio ei antanut yhtiön tutustua tiettyihin asiakirjoihin. Tässä kanneperusteessa on kaksi osaa.

166 Ensimmäisessä osassa Miller väittää komission loukanneen yhtiön puolustautumisoikeuksia, koska se ei hallintomenettelyssä antanut yhtiön tutustua asiakirjoihin, joihin sen kumottavaksi vaadittu päätös perustui.

167 Miller toteaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä 87 kohdassa mainitussa asiassa Eyckeler & Malt vastaan komissio (tuomion 80 kohta) vahvistaneen, että puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaate ei edellytä pelkästään sitä, että asianomainen voi tehokkaasti ilmaista kantansa hänelle vastaisten, riidanalaisen päätöksen perustana olevien tosiseikkojen merkityksestä, vaan myös sitä, että asianomainen pystyy ottamaan kantaa ainakin niihin asiakirjoihin, joiden perusteella yhteisön toimielin on tehnyt päätöksensä.

168 Miller katsoo erityisesti, että komissio on rikkonut näitä vaatimuksia vastaan, kun se ei ole antanut yhtiön tutustua tutkintakertomukseen ja muihin tähän liittyviin asiakirjoihin. Yhtiö väittää riidanalaisen päätöksen neljännestä ja viidennestä perustelukappaleesta ilmenevän selvästi, että päätös perustuu tutkinnan tuloksiin. Miller huomauttaa lisäksi, että tutustumisen epäämisen peruste eli se, ettei tutkintakertomuksen tiedoksi antaminen ollut välttämätöntä sen vuoksi, että siinä vain vahvistettiin ATR1-todistusten mitättömyys, mitä kansalliset viranomaiset eivät kiistäneet, on tehoton. Millerin mukaan nimittäin kyseinen peruste ei nojaa tosiseikkoihin. Vastoin komission oletuksia tosiseikat, joihin tämä on perustanut arviointinsa (toisin sanoen se, että viejien väärät ilmoitukset olivat johtaneet Turkin tulliviranomaisia harhaan), eivät käyneet ilmi muista asiakirjoista, joista Millerin oli mahdollista saada tietoa, ja Belgian viranomaiset olivat selkeästi kiistäneet nämä tosiseikat. Yhtiön mielestä niin ikään oikeudelliset perustelut puuttuvat, sillä vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissio ei voi evätä tutustumista asiakirjoihin sillä perusteella, että se pitää tutustumista tarpeettomana (edellä 87 kohdassa mainittu asia Eyckeler & Malt v. komissio, tuomion 81 kohta).

169 Kanneperusteen toisessa osassa Miller väittää puolustautumisoikeuksiaan loukatun myös siksi, että yhtiön pyynnöstä huolimatta komissio ei antanut sen tutustua muihin asiaa koskeviin hallinnollisiin asiakirjoihin, jotka eivät olleet luottamuksellisia.

2. Komission väitteet perusteluineen

170 Komissio tunnustaa puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen olevan yhteisön oikeuden perusperiaatteita ja asiakirjoihin tutustumisoikeuden kytkeytyvän läheisesti kyseiseen periaatteeseen, mutta kiistää loukanneensa hallinnollisessa menettelyssä Millerin puolustautumisoikeuksia.

171 Komission mukaan se voi peruutusmenettelyssä perustaa päätöksensä vain kansallisten viranomaisten sille lähettämiin asiakirjoihin, joista asianosainen on voinut saada tiedon näiltä itseltään.

172 Se huomauttaa tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen katsoneen edellä 139 kohdassa mainitussa asiassa France-aviation vastaan komissio antamassaan tuomiossa, että oikeus tulla kuulluksi peruutusmenettelyssä on taattava ensi vaiheessa asianosaisen ja kansallisten viranomaisten välisessä suhteessa, ja että toimielimen ainoana velvollisuutena asianosaista kohtaan on varmistaa, että kansallisten viranomaisten toimittama asiakirja-aineisto on täydellinen ja että asianosainen on voinut saada siitä tiedon. Tässä tapauksessa Miller on sen mukaan vahvistanut saaneensa tutustua Belgian viranomaisten asiakirja-aineistoon.

173 Komissio katsoo tämän vuoksi, että koska riidanalainen päätös perustuu asiakirjoihin, joista Miller on saanut tiedon tai joista tämä ainakin on voinut saada tiedon, asianosaisen puolustautumisoikeuksia on kunnioitettu.

174 Tutkintakertomuksen osalta komissio huomauttaa yleensä toimittavansa tällaiset sisäiset kertomukset asianosaisille ennen päätöksentekoa aikoessaan viitata niihin päätösten perusteluissa.

175 Se toteaa kuitenkin tässä tapauksessa jättäneensä tutkintakertomuksen toimittamatta sen vuoksi, että tämä sisälsi vain sellaisia tosiseikkoja, jotka oli jo saatettu asianosaisen tietoon kansallisten viranomaisten asiakirja-aineistoon tutustumisen yhteydessä.

176 Komissio pitää vääränä myöskin Millerin väitettä siitä, että tämän olisi pitänyt saada tutustua kaikkiin asiaa koskeviin hallinnollisiin asiakirjoihin, jotka eivät olleet luottamuksellisia.

3. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

177 Millerin kanneperusteesta, joka koskee puolustautumisoikeuksien loukkaamista, on syytä tutkia ainoastaan ensimmäinen osa.

178 Osapuolten välillä ei ole kiistaa siitä, että komissio pyysi kirjeessään 24.11.1998 Milleriä ottamaan kantaa perusteluihin, joihin se aikoi perustaa riidanalaisen päätöksen, ja että tämä lausui käsityksensä niistä kirjeessään 22.1.1999.

179 On kuitenkin todettava, että puolustautumisoikeuksien kunnioittamisen periaate ei edellytä pelkästään sitä, että asianomainen voi tehokkaasti ilmaista kantansa

tosiseikkojen merkityksestä, vaan myös sitä, että asianomainen pystyy ottamaan kantaa ainakin niihin asiakirjoihin, jotka ovat yhteisön toimielimen hallussa (asia C-269/90, Technische Universität München, tuomio 21.11.1991, Kok. 1991, s. I-5469, 25 kohta; Kok. Ep. XI, s. 485; asia C-462/98 P, Mediocurso v. komissio, tuomio 21.9.2000, Kok. 2000, s. I-7183, 36 ja 37 kohta; edellä 139 kohdassa mainittu asia France-aviation v. komissio, tuomion 32 kohta; edellä 87 kohdassa mainittu asia Eyckeler & Malt v. komissio, tuomion 80 kohta ja edellä 152 kohdassa mainittu asia Primex Produkte Import-Export ym. v. komissio, tuomion 63 kohta).

180 Näin ollen on tutkittava, onko Millerillä tässä tapauksessa ollut tilaisuus lausua käsityksensä asiakirjoista, joihin komissio on nojautunut riidanalaisessa päätöksessä.

181 Komissio väittää tältä osin perustaneensa riidanalaisen päätöksen yksinomaan Belgian viranomaisten toimittamaan asiakirja-aineistoon, josta Miller on voinut saada tiedon, kuten tämän 24.4.1998 antamasta vakuutuksesta ilmenee.

182 On kuitenkin Millerin tapaan todettava, ettei Belgian viranomaisten asiakirja-aineisto sisältänyt tutkintakertomusta eikä kyseisen kertomuksen liitteitä.

183 Riidanalaisesta päätöksestä käy kuitenkin selkeästi ilmi päätöksen perustuvan ainakin osaksi tutkinnan aikana tehtyihin ja kertomuksessa mainittuihin toteamuksiin. Riidanalaisen päätöksen viidennessä ja kuudennessa perustelukappaleessa nimittäin todetaan seuraavaa:

"Euroopan yhteisöjen komission ja lukuisten jäsenvaltioiden tullilaitosten edustajien Turkissa suorittaman tutkinnan aikana todettiin vuoden 1993 lopussa, että

Turkin viranomaiset vahvistivat ATR1-todistusten aitouden tasoitusmaksua kantamatta. Turkin lainsäädännössä ei näet ole milloinkaan säädetty mahdollisen tasoitusmaksun kantamisesta, mikä tilanne vallitsi vuodesta 1973 vuoteen 1994 asti.

Tutkinnan tulosten pohjalta todettiin tässä tapauksessa esitettyjen Turkin viranomaisten vahvistamien todistusten olevan pätemättömiä, koska ne liittyivät tosiasiassa Turkissa valmistettuihin televisioihin, joiden ulkopuolista alkuperää olevia komponentteja ei ollut saatettu vapaaseen liikkeeseen eikä tasoitusmaksun alaisiksi. Tämän seurauksena tuotteet eivät voineet saada hyväkseen vapaata liikkuvuutta niitä yhteisöön tuotaessa."

184 Komissio ei kiistä, etteikö asia olisi näin. Sitä vastoin se katsoo, että tutkintakertomuksen toimittaminen kantajalle ei ollut välttämätöntä, koska siinä vain vahvistettiin tosiseikat, joista tämä olisi voinut saada tiedon Belgian viranomaisten hallintomenettelyssä.

185 Väitettä ei voida hyväksyä. Komission asiana ei ole ratkaista sitä etua tai merkitystä, joka jollakin asiakirjalla saattaa olla osapuolen puolustautumisen kannalta. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi edellä 87 kohdassa mainitussa asiassa Eyckeler & Malt vastaan komissio (tuomion 81 kohta), on mahdollista, että komission epäolennaisiksi arvioimilla asiakirjoilla on merkitystä kantajalle. Jos komissio saisi yksipuolisesti sulkea hallinnollisen menettelyn ulkopuolelle sille kenties vahingolliset asiakirjat, tämä voisi vakavasti loukata tuontitullien peruuttamista hakevan puolustautumisoikeuksia (ks. vastaavasti

myös asia T-36/91, ICI v. komissio, tuomio 29.6.1995, Kok. 1995, s. II-1847, 93 kohta).

186 Lisäksi komission väite, jonka mukaan tutkintakertomuksessa vain vahvistettiin tosiseikat, joista kantaja olisi voinut saada tiedon Belgian viranomaisten hallintomenettelyssä ja joita ei ollut kiistetty, ei — vaikka se olisi tottakin — oikeuta toimielintä kieltäytymään kertomuksen tiedoksiantamisesta. Tutkintakertomus saattaa nimittäin sisältää sellaisia seikkoja, jotka auttavat kantajaa osoittamaan, että tässä tapauksessa sillä oli oikeus saada tullit peruutetuiksi.

187 Koska komissio aikoi perustaa riidanalaisen päätöksen ainakin osaksi tutkintakertomukseen, sen tuli varmistua siitä, että Miller voi tehokkaasti lausua käsityksensä tästä asiakirjasta joko kansallisessa menettelyssä tai komission käsittelyssä. Asiakirjoista ilmenee kuitenkin selkeästi, ettei Millerin annettu tutustua kertomukseen kummassakaan menettelyssä.

188 Sen puolustukseksi esitetyn perusteen osalta, joka nojautuu Millerin vakuutukseen, jonka mukaan Belgian viranomaisten komissiolle lähettämä asiakirja-aineisto on täydellinen ja ettei sillä ole siihen mitään lisättävää, on riittävää todeta, kuten edellä 160 kohdassa, ettei tällaisen järjestelyn avulla voida taata puolustautumisoikeuksien kunnioittamista komissiossa vireillä olevassa menettelyssä.

189 Edellä todetun perusteella on katsottava, että koska Miller ei ole voinut ennakkoon tehokkaasti ottaa kantaa tutkintakertomukseen liitteineen, komissio on loukannut tämän osapuolen puolustautumisoikeuksia.

II *Kanneperuste, joka koskee asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan rikkomista sikäli kuin komissio on riidanalaisissa päätöksissä todennut, ettei tullien peruuttaminen ole perusteltua*

A *Osapuolten väitteet perusteluineen*

190 Kaikki kantajat ja väliintulijat väittävät komission tehneen ilmeisen arviointivirheen, kun se on katsonut riidanalaisissa päätöksissä, että asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa asetetut edellytykset tullien peruuttamiseksi eli yhtäältä erityistilanteen vallitseminen ja toisaalta asianosaisen ilmeisen huolimattomuuden tai tämän vilpillisen menettelyn puuttuminen eivät täyty tässä tapauksessa.

191 Vastaaja kiistää tehneensä ilmeistä arviointivirhettä, kun se on katsonut riidanalaisissa päätöksissä, että asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa asetetut edellytykset eivät täyty tässä tapauksessa.

192 Vastaaja muistuttaa, että kuten oikeuskäytännöstä käy ilmi, asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdalla ja asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdalla on sama tavoite eli tuonti- tai vientitullien jälkikannon rajoittaminen sellaisiin tapauksiin, joissa se on perusteltua ja sopusoinnussa luottamuksensuojan periaatteen kaltaisen perusperiaatteen kanssa. Tästä seuraa vastaajan mukaan, että jos virhe on havaittavissa asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla, tämä vastaa asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa tarkoitettua ilmeistä huolimattomuutta tai tahallisuutta (ks. asia C-250/91, Hewlett Packard France, tuomio 1.4.1993, Kok. 1993, s. I-1819, 46 kohta ja asia T-75/95, Günzler Aluminium v. komissio, tuomio 5.6.1996, Kok. 1996, s. II-497, 55 kohta). Koska asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa asetetut edellytykset ovat lisäksi kumulatiivisia, erityistilanteen olemassaololla ei juuri ole

merkitystä, kun kyseessä on asianosaisen vilpillinen menettely tai ilmeinen huolimattomuus. Vastaaja toteaa vielä, että tulliviranomaisen virhe voi joissakin olosuhteissa muodostaa asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa tarkoitetun erityistilanteen (edellä mainittu asia Hewlett Packard France, tuomion 42—44 kohta).

193 Tämän oikeuskäytännön perusteella vastaaja esittää ensinnäkin, että vastoin kantajien ja väliintulijoiden väitteitä tasoitusmaksun kantamatta jättäminen ei johdu toimivaltaisten viranomaisten omasta aktiivisesta toiminnasta, joten kyseessä ei ole asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa tarkoitettu erityistilanne.

194 Vastaaja huomauttaa riidanalaisissa päätöksissä toteamaansa tapaan, että turkkilaisten viejien — jotka olivat vahvistaneet ATR1-todistusten kohdassa 13 todistusten saantiedellytysten täyttyvän — virheelliset ilmoitukset johtivat harhaan Turkin tulliviranomaiset, joita on pidettävä asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina (yhdistetyt asiat C-153/94 ja C-204/94, Faroe Seafood ym., tuomio 14.5.1996, Kok. 1996, s. I-2509, 88 kohta). Kuten oikeuskäytännöstä (ks. mm. edellä mainittu asia Faroe Seafood ym., tuomion 92 kohta) ja asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdasta sekä mahdollisesti asetuksen N:o 2454/93 904 artiklasta kuitenkin ilmenee, väärennettyjen todistusten esittäminen vilpittömässä mielessä ei sinänsä ole peruste tullien peruuttamiselle.

195 Myöskään se seikka, että tulliviranomaiset eivät kyseenalaistaneet asiakirjoja, ei voi synnyttää perusteltua luottamusta, paitsi jos nämä viranomaiset olivat selvillä kaikista merkittävistä asianhaaroista ja että tuoja luotti siihen, että nämä olivat niistä tietoisia (edellä 194 kohdassa mainittu asia Faroe Seafood ym., tuomion 93—95 kohta). Kantajat eivät kuitenkaan komission mukaan ole voineet osoittaa, että asian laita oli näin tässä tapauksessa.

196 Vastoin joidenkin kantajien ja väliintulijoiden väitteitä se seikka, että Turkin tulliviranomaiset hallinnoivat vientikannustinohjelmaa, ei nimittäin vastaajan mielestä ilmennä sitä, nämä viranomaiset antoivat kiistanalaiset todistukset tietoisina siitä, että televisiot sisälsivät ulkopuolista alkuperää olevia osia, joita ei ollut luovutettu vapaaseen liikkeeseen Turkissa. Vastaaja väittää, että koska turkkilaiset valmistajat ulkopuolista alkuperää olevien osien ohella saattoivat tuoda maahan myös yhteisöstä peräisin olevia komponentteja vientikannustinohjelman mukaisesti, Turkin tulliviranomaiset voivat pätevästi antaa ATR1-todistukset niiden tavaroiden osalta, joissa tällaisia komponentteja oli käytetty. Komissio huomauttaa lisäksi, että vientikannustinohjelmaa koskevat asiakirjat eli "vienninedistämisasiakirja (export promotion document)" ja "vienti-ilmoitukset (export declaration)" eivät sisältäneet mitään täsmällistä viitettä televisioissa tosiasiassa käytettyjen osien tyypistä, alkuperästä tai arvosta. Toisin kuin turkkilaiset viejät, Turkin tulliviranomaiset eivät siten voineet tietää kaikkia merkityksellisiä seikkoja.

197 Komissio toteaa tältä osin, että koska turkkilaisten viejien oli vahvistettu esittäneen vääriä todistuksia ja että koska tullivelka oli syntynyt, ei ole komission vaan kantajien asiana osoittaa, etteivät Turkin tulliviranomaisia vieneet harhaan nämä ilmoitukset.

198 Komissio korostaa, ettei Turkin lainsäätäjän laiminlyönti panna täytäntöön tasoitusmaksua koskevaa säännöstöä ollut voinut synnyttää kantajissa perusteltua luottamusta ATR1-todistusten sääntöjenmukaisuuteen. Tämä seikka ei näet olisi estänyt viejiä joko luopumaan todistusten saamisesta tai — kuten komissio toteaa riidanalaisissa päätöksissään — muulla tavoin täyttämään todistusten saannin edellytykset eli saattamalla vapaaseen liikkeeseen ulkopuolista alkuperää olevat komponentit niitä Turkkiin tuotaessa.

199 Samoin komissio katsoo, että vaikka hyväksyttäisiinkin, että Turkin tulliviranomaisten hyväksymistä osoittava merkintä ATR1-todistuksissa voisi synnyttää

perustellun luottamuksen kantajissa, olisi tästä seurauksena ensinnäkin, ettei tullien kantaminen jälkikäteen olisi mahdollista, ja toiseksi, ettei elinkeinonharjoittajilla olisi kaupallista riskiä.

200 Lopuksi komissio toteaa vielä, että mitä tulee asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin toimivaltaisiin viranomaisiin, ei pidä sekoittaa Turkin viranomaisia yleensä ja Turkin tulliviranomaisia. Komission mukaan mainitussa artiklassa tarkoitetaan vain "toimivaltaisten viranomaisten" eli tulliviranomaisten "itse" tekemää virhettä (asia C-348/89, Mecanarte, tuomio 27.6.1991, Kok. 1991, s. I-3277). Se korostaa lisäksi riidanalaisten päätösten perusteluista ilmenevän, että virheellä tarkoitetaan vain Turkin tulliviranomaisten virhettä. Komissio kiistää vielä Turkin tulliviranomaisten ja Turkin poliittisten viranomaisten välisen hiljaisen yhteisymmärryksen.

201 Komissio on toiseksi riidanalaisissa päätöksissä toteamaansa tapaan sitä mieltä, että Turkin tulliviranomaisten virhe eli tasoitusmaksun kantamatta jättäminen oli selvästi kantajien huomattavissa, joten kantajat olivat syyllistyneet ilmeiseen huolimattomuuteen.

202 Sen mukaan lisäpöytäkirjasta ja ATR1-todistusten kääntöpuolella olevista määräyksistä ilmenee selkeästi, että kyseisten todistusten saanti edellyttää tiettyjen edellytysten täyttymistä.

203 Lisäksi edellä mainitun päätöksen N:o 5/72 9 artiklan mukaan tuontimaan tulliviranomaiset voivat vaatia todistuksen lisäksi tuojan vakuutusta siitä, että tavarat täyttävät lisäpöytäkirjan määräysten soveltamisen edellytykset.

204 Näiden määräysten perusteella ja huolellisuusvelvoitteensa nojalla kantajien olisi pitänyt ottaa selvää siitä, olivatko edellä mainitut ehdot täyttyneet, ja vaatia toimittajiaan purkavan ehdon avulla ilmoittamaan televisioissa käytettyjen osien alkuperä ja tullioikeudellinen asema.

205 Komission mukaan tähän johtopäätökseen päädytään sitäkin suuremmalla syyllä, kun kaikki kantajat olivat — enemmän tai vähemmän — ammatillisesti huomattavan kokeneita Turkista peräisin olevien televisioiden tuonnissa.

206 Komissio kiistää tältä osin Saksan hallituksen väitteen, jonka mukaan viejiltä ja tuojilta ei voida vaatia, että ne ovat paremmin perillä asioista ja huolellisempia kuin Turkin valtio, vastaaja tai assosiointineuvosto. Sen mielestä taloudellisten toimijoiden on otettava vastuu tekemistään liiketoimista, sillä vain ne tuntevat tuomiensa tai viemiensä tuotteiden koostumuksen ja tullioikeudellisen aseman, tai otettava selvää näistä seikoista.

207 Vastaaja viittaa tältä osin yhteisöjen tuomioistuimen 17.7.1997 antamaan tuomioon asiassa C-97/95, Pascoal & Filhos (Kok. 1997, s. I-4209, 59 kohta), jossa tämä toteaa, että "huolellisen taloudellisen toimijan, joka on tietoinen sovellettavista säännöksistä, on arvioidessaan niitä etuja, joita voi koitua sellaisen tavaran kaupasta, johon sovelletaan etuuskohtelua, otettava huomioon niihin markkinoihin, joilla se toimii, olennaisesti liittyvät riskit ja hyväksyttävä ne kauppaan tavanomaisesti liittyvinä haittoina". Vastaaja katsoo, että vastoin Ranskan tasavallan väitteitä tähän tuomioon viittaaminen on merkityksellistä, koska yhteisöjen tuomioistuin on vastannut kysymykseen siitä, onko se, että vilpittömässä mielessä oleva tuoja saa maksettavakseen tullit tavarasta, jonka osalta viejä on syyllistynyt tullirikkomukseen, jossa tuoja ei ole ollut mitenkään osallisena, vastoin periaatteita oikeuden saannista, rikastumiskiellosta toisen kustannuksella, suhteellisuudesta, oikeusvarmuudesta ja vilpittömästä mielestä.

208 Koska oli selvää, että yksi asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa asetetuista edellytyksistä eli ilmeisen huolimattomuuden puuttuminen ei täyttynyt, on komissio mielestään oikein katsonut kumottavaksi vaadituissa päätöksissä, ettei tuontitullien peruuttaminen ole perusteltua.

209 Tämän vuoksi komissio toissijaisesti kiistää kantajien väitteet muista olosuhteista kuin Turkin tulliviranomaisten virheestä aiheutuneen erityistilanteen osalta.

210 Se huomauttaa tältä osin, että jotta tilannetta voitaisiin pitää asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna "erityistilanteena", on syy-yhteyden oltava olemassa kyseisen tilanteen ja tullivelallisen perustellun luottamuksen perustana olevien tavaratodistusten toimittamisen tai tunnustamisen välillä. Tässä tapauksessa tasoitusmaksun kantamatta jättäminen ja siitä seuraava ATR1-todistusten pätemättömyys johtuu sen mukaan yksinomaan siitä, että turkkilaisten viejien virheelliset ilmoitukset olivat johtaneet Turkin tulliviranomaisia harhaan. Niiden osalta ei siten vallinnut syy-yhteyttä kantajien esiin tuomien muiden olosuhteiden eli Turkin viranomaisten, komission tai assosiointineuvoston oletettujen laiminlyöntien taikka turkkilaisten viejien tasoitusmaksun jälkikäteisen maksamisen kanssa.

211 Komissio sitä paitsi kiistää väitteiden paikkansapitävyyden.

212 Komission oman käsityksen mukaan — mikä on vastoin eräiden kantajien väitteitä — se ei ole laiminlyönyt velvollisuuksiaan assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan soveltamisen suhteen.

213 Se muistuttaa, että ensimmäinen jäsenvaltioille lähetetty tiedonanto "Vastavuoroinen avunanto" lähetettiin tammikuussa 1989 yhteisön valmistajien yhteenliittymän kantelun johdosta, jossa kantelussa vedottiin turkkilaisille tuottajille annettaviin avustuksiin, tullien maksamatta jättämiseen ulkopuolista alkuperää olevista osista ja mahdolliseen polkumyyntiin. Koska jäsenvaltiot eivät vastanneet, komissio lähetti niille toisen tiedonannon "Vastavuoroinen avunanto" helmikuussa 1991 ja kutsui asianomaiset jäsenvaltiot Brysselissä maaliskuussa 1991 pidettävään kokoukseen, jonka aikana tarkasteltiin Turkkiin suuntautuvan tutkintamatkan mahdollisuutta. Helmikuussa 1992 Brysselissä pidettiin toinen kokous, jonka kuluessa todettiin joidenkin televisioiden valmistuksessa käytettyjen osien olevan peräisin Etelä-Koreasta tai Japanista. Tämän jälkeen komissio pyysi kirjeellään 9.8.1992 virallisesti Turkin viranomaisilta apua ja kokouksen pitämistä tutkintamatkan valmistelemiseksi, jonka piti tapahtua Turkissa vuoden loppuun mennessä. Kyseisessä kokouksessa, joka pidettiin helmikuussa 1993, komissiolle kerrottiin ensimmäistä kertaa, ettei Turkin tasavalta ollut ottanut käyttöön tasoitusmaksua. Samaan aikaan komissio antoi jäsenvaltioille kolmannen tiedonannon "Vastavuoroinen avunanto" vaatien näitä tutkimaan ATR1-todistusten pätevyyden. Lopulta loka- ja marraskuussa 1993 tehtiin alun perin huhtikuuksi 1993 aiottu tutkintamatka.

214 Komissio katsoo tämän vuoksi, että se on toteuttanut vaadittavalla ripeydellä kaikki tarvittavat ja mahdolliset toimet, jotka tässä tapauksessa oli tehtävä, ja ainoastaan jäsenvaltioilla taas oli riittävä toimivalta soveltaa yhteisön tullilainsäädäntöä sekä todentaa sen soveltaminen, mikä kuului niiden vastuulle.

215 Sen osalta, että turkkilaiset valmistajat maksoivat tasoitusmaksut jälkikäteen kansallisten viranomaisten vaatimuksesta, vastaaja toteaa ensinnäkin, että televisioita tuotaessa syntynyt tullivelka ei lakannut tämän seikan johdosta, ja toiseksi, että Turkin viranomaiset eivät ilmeisesti tyydyttävällä tavalla panneet maksua täytäntöön.

B *Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta*

1. Alustavat huomautukset

a) Asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan soveltamisala

216 On muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohta on yleinen kohtuullistamislauseke (ks. mm. asia 283/82, Schoeller & Söhne v. komissio, tuomio 15.12.1983, Kok. 1983, s. 4219, 7 kohta).

217 Säännöksen nojalla tullivelallisella, joka osoittaa ensinnäkin, että kyseessä on erityistilanne, ja toiseksi, ettei ole toiminut ilmeisen huolimattomasti tai menetellyt vilpillisesti, on oikeus tullien peruutukseen (ks. vastaavasti edellä 87 kohdassa mainittu asia Eyckeler & Malt v. komissio, tuomion 134 kohta).

218 Oikeuskäytännöstä seuraa, että kysymyksessä on erityistilanne, kun tapauksen olosuhteista käy ilmi, että tullivelallinen on poikkeuksellisessa tilanteessa suhteessa muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin (ks. asia C-86/97, Trans-Ex-Import, tuomio 25.2.1999, Kok. 1999, s. I-1041, 21 ja 22 kohta ja asia C-61/98, De Haan, tuomio 7.9.1999, Kok. 1999, s. I-5003, 52 ja 53 kohta) ja että tälle ei ilman näitä olosuhteita olisi aiheutunut haittaa tullien kantamisesta jälkikäteen (asia 58/86, Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons, tuomio 26.3.1987, Kok. 1987, s. 1525, 22 kohta).

219 Asianosaisen ilmeistä huolimattomuutta tai vilpillistä menettelyä koskevan edellytyksen osalta yhteisöjen tuomioistuin on edellä 192 kohdassa mainitussa asiassa Hewlett Packard France (tuomion 46 kohta) katsonut, että asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdalla ja asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdalla on sama tavoite eli tuonti- tai vientitullien jälkikannon rajoittaminen sellaisiin tapauksiin, joissa se on perusteltua ja sopusoinnussa luottamuksensuojan periaatteen tapaisen perusperiaatteen kanssa. Tästä seuraa, että jos virhe on havaittavissa asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla, tämä vastaa asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa tarkoitettua ilmeistä huolimattomuutta tai vilpillistä menettelyä, jolloin viimeksi mainitun asetuksen kyseisessä säännöksessä asetettuja edellytyksiä on tarkasteltava asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen edellytysten valossa.

220 Koska vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa asetetut edellytykset ovat lisäksi kumulatiivisia (edellä 192 kohdassa mainittu asia Günzler Aluminium v. komissio, tuomion 54 kohta ja asia C-370/96, Covita, tuomio 26.11.1998, Kok. 1998, s. I-7711, 29 kohta), tullien peruuttamista ei voida hyväksyä, jos yksikin näistä edellytyksistä jää täyttymättä.

b) Komission harkintavalta asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan edellytysten täyttymisen osalta

221 On huomattava, että kaikkien päätöksiä tekevien yhteisön toimielinten on päätöksenteossa otettava huomioon kaikki merkitykselliset tosiseikat, joista ne ovat saaneet tiedon tehtäviään hoitaessaan, uhalla, että päätös muutoin on lainvastainen arviointivirheen vuoksi. Yksittäistapauksessa merkityksellisiä ovat sellaiset tosiseikat, jotka ovat omiaan tulemaan huomioon otetuiksi asianomaista lainsäädäntöä sovellettaessa.

222 Oikeuskäytännöstä ilmenee, että ratkaistessaan, muodostavatko tapauksen olosuhteet erityistilanteen, jossa ei ole kyse asianosaisen ilmeisestä huolimattomuudesta tai vilpillisestä menettelystä asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla, komission on arvioitava kaikkia merkityksellisiä seikkoja (ks. vastaavasti asia 160/84, Oryzomyli Kavallas ym. v. komissio, tuomio 15.5.1986, Kok. 1986, s. 1633, 16 kohta ja edellä 139 kohdassa mainittu asia France-aviation v. komissio, tuomion 34 ja 36 kohta).

223 Tämä velvollisuus tarkoittaa, että esillä olevan kaltaisissa tapauksissa, joissa tullivelalliset vetoavat peruutushakemuksensa tueksi sopimuspuolten vakaviin laiminlyönteihin yhteisöä sitovan sopimuksen soveltamisessa, komissio nojautuu arvioinnissaan hakemusten hyväksyttävyyden osalta kaikkiin riidanalaisia tuonteja koskeviin tosiseikkoihin, joista se on saanut tiedon kyseisen sopimuksen soveltamisen valvontaa ja tarkkailua koskevien tehtäviensä yhteydessä.

224 Komissio ei myöskään voi — kun otetaan huomioon edellä 221 ja 222 kohdassa mainittu velvollisuus ja asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan taustalla oleva kohtuusperiaate — olla ottamatta huomioon niitä merkityksellisiä seikkoja, joista se on saanut tiedon tehtäviään hoitaessaan ja jotka — vaikka ne eivät kuuluneetkaan hallinnolliseen asiakirja-aineistoon kansallisessa menettelyssä — olisivat voineet tehdä peruutuksen asianosaisten osalta perustelluksi.

225 Lisäksi on huomattava, että — kuten edellä 87 kohdassa mainitussa asiassa Eyckeler & Malt vastaan komissio annetusta tuomiosta (133 kohta) ilmenee — vaikka komissiolla onkin harkintavaltaa asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan soveltamisen suhteen (edellä 139 kohdassa mainittu asia France-aviation v. komissio, tuomion 34 kohta), sen on tätä valtaa käyttäessään verrattava toisiinsa yhtäältä yhteisön etua tullisäännösten noudattamisen varmistamisessa ja toisaalta vilpittömässä mielessä toimineen maahantuojan etua välttää vahinkoa, joka ylittää tavanomaisen kaupallisen riskin. Tämän johdosta komissio ei voi peruu-

tushakemuksen perusteita tutkiessaan ottaa huomioon pelkästään tuojan menettelyä. Komission on myös arvioitava oman, mahdollisesti virheellisen menettelynsä vaikutusta tilanteen syntymiseen.

226 Tämän vuoksi, jotta voitaisiin tutkia kysymystä siitä, onko komissio tehnyt ilmeisen arviointivirheen arvioidessaan riidanalaisissa päätöksissä asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa asetettujen edellytysten jäävän täyttymättä, on viitattava niiden asiakirjojen kokonaisuuteen, jotka koskivat assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan määräysten soveltamista Turkista peräisin olevien väritelevisioiden riidanalaisena ajankohtana tapahtuneen tuonnin osalta ja joista komissio tiesi päätösten tekohetkellä.

227 Näiden asiakirjojen nojalla, jotka komissio toimitti 29.10.1992 tapahtuvaa käsittelyä valmistelevana toimenpiteenä, on tutkittava yhtäältä, muodostavatko tämän tapauksen olosuhteet erityistilanteen ja toisaalta, ovatko kantajat menetelleet ilmeisen huolimattomasti tai vilpillisesti.

2. Asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa asetettujen edellytysten täyttyminen

a) Erityistilanteen vallitseminen

228 Esillä olevassa tapauksessa kaikki kantajat väittävät peruutushakemustensa tueksi sopimuspuolten tehneen vakavia laiminlyöntejä assosiointisopimuksen ja

lisäpöytäkirjan soveltamisessa. Kantajien mielestä nämä laiminlyönnit synnyttävät asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun erityistilanteen.

229 Komissio ei kiistä Turkin viranomaisten laiminlyöntejä assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan soveltamisessa. Se kuitenkin katsoo, etteivät nämä laiminlyönnit ole aiheuttaneet riidanalaisiin tuonteihin liittyneitä sääntöjenvastaisuuksia. Komission mukaan näet Turkin tulliviranomaisten erehdys johtuu siitä, että turkkilaiset viejät johtivat niitä harhaan.

230 On kuitenkin aluksi todettava, että se seikka, että turkkilaiset viejät johtivat Turkin tulliviranomaisia harhaan, ei sinänsä sulje pois sitä mahdollisuutta, että tämän tapauksen olosuhteet voivat muodostaa asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun erityistilanteen.

231 Pitää paikkansa, että kuten yhteisöjen tuomioistuin on edellä 200 kohdassa mainitussa asiassa Mecanarte antamassaan tuomiossa (23 ja 24 kohta) katsonut, tullivelallisen perusteltua luottamusta suojataan asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla vain, jos toimivaltaiset viranomaiset ovat itse luoneet sen perustan, johon velallisen luottamus pohjautuu. Näin ollen ainoastaan sellaiset virheet, jotka johtuvat toimivaltaisten viranomaisten omasta aktiivisesta toiminnasta ja joita velallinen ei ole voinut kohtuudella huomata, oikeuttavat tullien jälkikäteen kantamatta jättämiseen. Tämän edellytyksen ei voida katsoa täyttyneen siinä tapauksessa, että toimivaltaiset viranomaiset ovat erehtyneet viejän erityisesti tavaroiden alkuperästä antamien sellaisten väärien ilmoitusten vuoksi, joita näiden viranomaisten ei odoteta tarkistavan tai joiden pätevyyttä niiden ei odoteta arvioivan. Tällaisessa tapauksessa tullivelallisen on kannettava sellaisesta kaupallisesta asiakirjasta aiheutuva riski, joka myöhemmin tehdyssä tarkastuksessa osoittautuu vääräksi.

232 On silti korostettava, että tämä koskee erityisesti asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohtaa.

233 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä 87 kohdassa mainitussa asiassa Eyckeler & Malt v. komissio antamassaan tuomiossa (136—139 kohta) todennut, vaikka onkin totta, että asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdalla ja asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdalla on sama tarkoitus, säännökset eivät ole yhtäpitäviä. Ensin mainitulla on nimittäin rajatumpi tarkoitus kuin jälkimmäisellä, sillä sen tavoitteena on yksinomaan suojella tullivelan maksamisesta vastuussa olevan perusteltua luottamusta siihen, että kaikki tullien kantamista koskevaan päätökseen sisältyvät seikat ovat perusteltuja (edellä 194 kohdassa mainittu asia Faroe Seafood ym., tuomion 87 kohta). Sitä vastoin edellä todettuun tapaan asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohta on yleinen kohtuullistamislauseke.

234 Näin ollen silloin kun toimivaltaiset viranomaiset — kuten Turkin tulliviranomaiset — eivät ole kirjanneet tulleja tileihin sen seurauksena, että turkkilaiset viejät ovat johtaneet niitä harhaan, tullivelallinen ei voi vedota asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohtaan. Kuten asetuksen N:o 3799/86 4 artiklan 2 kohdan c alakohdasta sekä asetuksen N:o 2454/93 904 artiklan c kohdasta ilmenee, velallinen ei myöskään voi vedota siihen, että pätemättömien todistusten esittäminen ja siten toimivaltaisten viranomaisten virhe sellaisenaan muodostaisivat asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun erityistilanteen (ks. vastaavasti edellä 141 kohdassa mainittu asia Van Gend & Loos v. komissio, tuomion 16 kohta ja edellä 207 kohdassa mainittu asia Pascoal & Filhos v. komissio, tuomion 57—60 kohta).

235 Sitä vastoin säännökset eivät estä tullivelallista vetoamasta muihin seikkoihin peruutushakemuksensa tueksi asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan nojalla (ks. vastaavasti edellä 87 kohdassa mainittu asia Eyckeler & Malt v. komissio, tuomion 163 ja 164 kohta). On esimerkiksi mahdollista, että toimivaltaisten viranomaisten virheen syntymistä on helpottanut komission puutteellinen assosiointisopimuksen soveltamisen valvonta. Kuten edellä mainitussa

asiassa Eyckeler & Malt vastaan komissio annetusta tuomiosta ilmenee, tällainen seikka voi muodostaa asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun erityistilanteen.

236 Kun on selvää, ettei se, että turkkilaiset viejät johtivat Turkin tulliviranomaisia harhaan, sinänsä sulje pois asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun erityistilanteen olemassaoloa, on tutkittava, muodostavatko tämän tapauksen olosuhteet tällaisen tilanteen.

Turkin viranomaisten laiminlyönnit

237 On muistettava, että assosiointisopimuksen 7 artiklan mukaan sopimuspuolet ryhtyvät kaikkiin asianmukaisiin yleisiin ja erityisiin toimiin turvatakseen sopimuksesta seuraavien velvoitteiden täytäntöönpanon sekä pidättyvät kaikista toimista, jotka voivat vaarantaa sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen. Määräys on ilmaus pacta sunt servanda -periaatteesta sekä vilpittömän mielen periaatteesta, jonka on ohjattava kansainvälisen julkisoikeuden alaan kuuluvan sopimuksen osapuolten menettelyä.

238 On silti huomattava ensinnäkin, että Turkin viranomaiset eivät ole 20 vuoteen panneet täytäntöön lisäpöytäkirjan ja edellä mainitun päätöksen N:o 2/72 3 artiklan 1 kohdan mukaista tasoitusmaksua koskevaa lainsäädäntöä. Täytäntöönpanon jäätyä tekemättä Turkin tulliviranomaiset eivät voineet laillisesti antaa ATR1-todistuksia esillä olevien väritelevisioiden kaltaisten tavaroiden osalta, joissa oli käytetty ulkopuolista alkuperää olevia komponentteja, jotka eivät olleet vapaassa liikkeessä Turkissa.

239 Toiseksi on huomattava, että Turkin viranomaiset ryhtyivät riidanalaisena ajankohtana toimiin, jotka joko olivat assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan vastaisia tai eivät taanneet näiden määräysten oikeaa soveltamista tavaroiden (mukaan luettuna väritelevisiot) yhteisöön viennin osalta.

240 Näin ollen on kiistatonta, että Turkin hallitus antoi kesäkuussa 1992 kaksi asetusta, joiden säännökset olivat selvästi assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan vastaisia.

241 Edellä mainitussa asetuksessa 92/3177 säädettiin lisäpöytäkirjan ja mainitun päätöksen N:o 2/72 3 artiklan 1 kohdan vastaisesti, että tasoitusmaksua voidaan kantaa yhteisöön tarkoitetuissa televisioissa olevista, ulkopuolista alkuperää olevista komponenteista vain, jos asiantuntijalausunnosta ilmenee, että tällaisten osien arvo on yli 56 prosenttia televisioiden fob-kokonaisarvosta.

242 Merkitystä ei tällöin ole — kuten komissio väittää — juurikaan sillä, että Turkin viranomaiset eivät koskaan soveltaneet asetusta. Tahallinen lisäpöytäkirjan ja assosiointineuvoston päätöksen vastaisen säädöksen antaminen on jo sellaisenaan assosiointisopimuksen 7 artiklan velvoitteen rikkomista. Näin on sitäkin suuremmalla syyllä, kun — kuten käy ilmi 28.7.1992 päivätystä kirjeestä, jolla Turkin viranomaiset lähettivät jäljennöksen asetuksesta assosiointineuvostolle — asetuksen antamisen tarkoituksena oli hälventää yhteisön ilmaisemia huolia, jotka liittyivät assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan soveltamiseen Turkista peräisin olevien väritelevisioiden tuonteihin.

243 Edellä mainitun asetuksen 92/3127 osalta, jossa otettiin käyttöön tullittomuus yhteisöstä tai kolmansista maista peräisin olevien väritelevisioiden katodiputkien

osalta, tutkintakertomuksesta ilmenee, että vastoin assosiointisopimuksen määräyksiä Turkin tasavalta ei ollut ilmoittanut yhteisölle aikeestaan antaa tällainen säädös.

244 On myös kiistatonta, että Turkin viranomaiset ottivat riidanalaisena ajankohtana käyttöön vientikannustinohjelman, joka teki mahdolliseksi tuoda tullitta ulkopuolista alkuperää olevia komponentteja sillä ehdolla, että ne liitetään myöhemmin yhteisöön tai kolmansiin maihin vietäviin tavaroihin. Kun Turkin viranomaiset eivät olleet panneet täytäntöön tasoitusmaksua koskevaa lainsäädäntöä, mitään ohjelman puitteissa tuotua kolmansista maista peräisin olevaa komponenttia ei voitu liittää yhteisöön meneviin tavaroihin, sillä Turkin tulliviranomaiset eivät pystyneet kantamaan tasoitusmaksua näistä komponenteista.

245 Tutkintakertomuksesta käy kuitenkin ilmi, että tärkeimmät yhteisöön riidanalaisena ajankohtana vietävissä televisioissa käytetyt kolmansista maista peräisin olevat komponentit tuotiin tullitta vientikannustinohjelman nojalla.

246 Tämän lisäksi komissio painotti useaan otteeseen vastineissaan ja istunnossa, että huolimatta vientikannustinohjelman valvontaa ja tarkkailemista koskevista tehtävistään ATR1-todistukset antaneilla Turkin tulliviranomaisilla ei ollut tarkkaa käsitystä yhteisöön menevissä televisioissa tosiasiassa käytettyjen komponenttien tyypistä, alkuperästä tai arvosta. Komission mukaan nimittäin vientikannustinohjelmaa sovellettiin tuotujen komponenttien kokonaisarvoon, eikä ollut minkään asiakirjan avulla mahdollista vahvistaa suoraa yhteyttä tuotujen eri osien ja näin kootun vientiin tarkoitetun laitteen välillä.

247 Tämä seikka ansaitsee erityistä huomiota. Se näet vahvistaa, että Turkin viranomaiset olivat ottaneet käyttöön tukijärjestelmän, jonka johdosta maan tullivi-

ranomaisten, jotka valvoivat ja tarkkailivat järjestelmää, ei ollut mahdollista todentaa, ettei järjestelmän käyttöönotto ollut vastoin assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan säännöksiä. Tällainen seikka on epäilemättä myötävaikuttanut siihen, että — kuten komissio väittää — ATR1-todistukset antaneet Turkin tulliviranomaiset ovat saattaneet tulla harhaan johdetuiksi turkkilaisten viejien ilmoitusten takia.

248 Ei kuitenkaan vaikuta siltä, että tulliviranomaiset olisivat tulleet harhaan johdetuiksi turkkilaisten viejien ilmoitusten takia.

249 Vastoin komission väitteitä pelkästään se, että turkkilaiset viejät vahvistivat ATR1-todistusten 13 kohdassa todistusten saantiedellytysten täyttyvän, ei sinänsä osoita todistusten antaneiden Turkin tulliviranomaisten toimineen harhaan johdettuina. Kuten edellä 194 kohdassa mainitussa asiassa Faroe Seafood ym. annetusta tuomiosta (95 kohta) käy ilmi, sen ratkaisemiseksi, johtivatko viejien ilmoitukset toimivaltaiset viranomaiset harhaan, on tutkittava, antoivatko viejät ilmoitukset luottaen siihen, että toimivaltaiset viranomaiset tunsivat tosiasiallisesti kaikki kysymyksessä olevan tullisäännöstön soveltamisen kannalta tarpeelliset tosiasiat, ja ovatko nämä viranomaiset tästä huolimatta jättäneet kiistämättä ilmoituksissa annetut tiedot. Jos näet on selvää, että toimivaltaiset viranomaiset tunsivat kaikki kysymyksessä olevan tullisäännöstön soveltamisen kannalta tarpeelliset tosiasiat, on ilmeistä, etteivät viejien ilmoitukset ole voineet johtaa viranomaisia harhaan.

250 Eräät kantajat ovat osoittaneet joltisellakin todennäköisyydellä, että muun muassa vienti-ilmoitusten ja ATR1-todistusten tietojen perusteella ja vientikannustinohjelman soveltamista koskevien valvontatehtäviensä johdosta viranomaiset olivat tai niiden olisi pitänyt olla tietoisia siitä, että väritelevisioissa oli kolmansista maista peräisin olevia osia, jotka oli tuotu kyseisen ohjelman mukaisesti.

251 Tähän päätelmään päädytään semminkin kun — kuten tutkintakertomuksesta ilmenee — nimenomaan tuonti- ja vientitulliasiakirjojen nojalla tutkintamatkalla voitiin havaita kolmansista maista peräisin olevien komponenttien tulliton tuonti, jonka jälkeen valmiit tuotteet vietiin vientikannustinohjelman mukaisesti. Sitä suuremmalla syyllä Turkin tulliviranomaiset, jotka antoivat todistukset, olisivat voineet todeta saman. Se seikka, ettei niillä ollut käytettävissään vienti-ilmoituksia, kuten komissio väittää, vain vahvistaa näiden viranomaisten toiminnan puutteellisuuden.

252 Komissio on tämän ohella nimenomaisesti myöntänyt istunnossa Turkin keskustullihallinnon viranomaisten olleen perillä siitä, että ATR1-todistusten nojalla yhteisöön tullitta viedyissä väritelevisioissa oli käytetty vientikannustinohjelman mukaisesti tuotuja kolmansista maista peräisin olevia komponentteja. Vastoin komission väitteitä käsite "toimivaltaiset viranomaiset" ei rajoitu pelkästään ATR1-todistukset antaneisiin tulliviranomaisiin. Kuten näet edellä 200 kohdassa mainitussa asiassa Mecanarte annetusta tuomiosta (22 kohta) seuraa, "koska pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikana voimassa olleessa asetuksessa N:o 1697/79 tai sen soveltamisesta annetussa asetuksessa N:o 1573/80 tarkoitettua käsitettä 'toimivaltainen viranomainen' ei ole täsmällisesti ja tyhjentävästi määritelty, jokaista sellaista viranomaista, joka toimivaltansa puitteissa antaa tullien kantamista koskevia tietoja ja joka tämän vuoksi voi saada aikaan velan maksamiseen velvollisen mielessä perustellun luottamuksen, on pidettävä 'toimivaltaisena viranomaisena' asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa merkityksessä. Tämä koskee erityisesti sen jäsenvaltion tulliviranomaisia, josta tavarat viedään, silloin kun ne käsittelevät tulli-ilmoituksia."

253 Lopuksi asiakirjoista käy ilmi, että Turkin viranomaisten kesti kauan ryhtyä aktiiviseen yhteistyöhön vastaajan kanssa ratkaistakseen ongelmat, jotka liittyivät Turkista peräisin olevien väritelevisioiden tuontiin.

254 Tutkintakertomuksesta ilmenee, että huolimatta Turkin viranomaisille 12.8.1992 osoitetusta virallisesta hallinnollista yhteistyötä koskevasta pyynnöstä Turkkiin

suuntautuvan tutkintamatkan järjestämistä lykättiin useaan otteeseen näiden viranomaisten kieltäytymisen vuoksi. Matka tehtiin lopulta vasta vuoden 1993 lopulla eli puolitoista vuotta myöhemmin.

255 Samaten vaikka Turkin viranomaisten 28.7.1992 assosiointineuvostolle osoittamasta kirjeestä ilmenee näiden tienneen, että Turkin lainsäädäntö ei ollut assosiointisopimuksen mukainen, koska siinä ei säädetty tasoitusmaksusta, tarvittaviin toimiin ryhdyttiin ja niitä sovellettiin vasta vuoden 1994 kuluessa.

256 Edellä todetun perusteella on katsottava Turkin viranomaisten laiminlyöneen vakavasti assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan soveltamisen. Laiminlyönnit ovat epäilemättä vaikuttaneet sääntöjenvastaisuuksien esiintymiseen Turkista peräisin olevien televisioiden viennissä yhteisöön. Ne panevat myös epäilemään Turkin viranomaisten tahtoa varmistaa assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan moitteeton soveltaminen näiden vientien osalta.

Komission laiminlyönnit

257 EY:n perustamissopimuksen 155 artiklan (josta on tullut EY 211 artikla) ja hyvän hallinnon periaatteen mukaisesti vastaajalla oli velvollisuus varmistaa assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan moitteeton soveltaminen (ks. vastaavasti edellä 87 kohdassa mainittu asia Eyckeler & Malt v. komissio, tuomion 165 kohta (Hilton-naudanlihaa koskevan kiintiön valvonta) sekä — tosin implisiittisemmin — asia 175/84, Krohn v. komissio, tuomio 15.1.1987, Kok. 1987, s. 97, 17 kohta (ETY—Thaimaa-sopimuksen nojalla tuotua maniokkia koskeva kiintiö)).

258 Tämä velvollisuus seuraa niin ikään assosiointisopimuksesta (ks. 6, 7 ja 25 artikla) sekä lisäpöytäkirjan 2 ja 3 artiklan soveltamista koskevista assosiointineuvoston päätöksistä. Edellä mainitun päätöksen N:o 3/72 4 artiklassa, jossa määrätään tasoitusmaksun kantamisen yksityiskohtaisista säännöistä, edellytetään, että "yhteisö ja Turkin tasavalta ilmoittavat vastavuoroisesti toisilleen sekä assosiointineuvostolle toimista, joihin ne ovat ryhtyneet päätöksen yhdenmukaiseksi soveltamiseksi". Samoin edellä mainitun päätöksen N:o 5/72 12 artiklassa määrätään, että "Turk[in tasavalta], jäsenvaltiot ja yhteisö ryhtyvät kukin osaltaan toimenpiteisiin päätöksen määräysten täytäntöönpanemiseksi."

259 On myös huomattava, että komissiolla on edustus assosiointineuvostossa (assosiointisopimuksen 23 artikla) ja että se osallistuu yhteisön edustajana eri komiteoihin, jotka neuvosto on perustanut, kuten tulliyhteistyökomiteaan (24 artikla). Lisäksi komissiolla on Turkissa pysyvä edustusto, jonka avulla se voi luotettavasti saada tietoa maan poliittisesta, oikeudellisesta ja taloudellisesta kehityksestä.

260 Asiakirjoista kuitenkin ilmenee assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan soveltamisen valvonnassa todetun tiettyjä puutteita, jotka voitiin lukea komission syyksi.

261 Tältä osin on huomattava ensinnäkin, että komission tehtäviin kuului assosiointisopimuksen soveltamisen valvonnan osalta todentaa, että Turkin viranomaiset olivat panneet asianmukaisesti täytäntöön lisäpöytäkirjan tasoitusmaksua koskevat määräykset. Kuten edellä 238 kohdassa kuitenkin todetaan, Turkin viranomaisten kesti yli 20 vuotta saattaa nämä määräykset osaksi Turkin lainsäädäntöä.

262 Samoin komission kuuluu varmistaa, että säännöstö kokonaisuudessaan oli saatettu yhteisön toimijoiden tietoon, jotta se voitiin saattaa voimaan näitä kohtaan. Kuten jotkut kantajat ja väliintulijat kuitenkin ovat huomauttaneet, EYVL:ssä ei julkaistu mainittua päätöstä N:o 2/72 (tasoitusmaksun suuruudesta) eikä myöskään mainittua päätöstä N:o 3/72 (tasoitusmaksun kantoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä), mitä vastaaja ei kiistä.

263 Asiakirjoista käy ilmi myös, että vaikka komissiolla oli yhtäpitävät tiedot siitä, että Turkin viranomaisilla oli ongelmia assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan soveltamisessa, se reagoi näihin tietoihin verkkaisesti.

264 Komissiolla oli siten vuodesta 1987 tai viimeistään European Association of Consumer Electronics -nimisen järjestön (EACEM) 5.10.1988 tekemästä kantelusta lähtien tieto siitä, että assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan määräyksiä ei todennäköisesti ollut noudatettu Turkista peräisin olevien väritelevisioiden tuonnissa.

265 Lähetettyään jäsenvaltioille tammikuussa 1989 ensimmäisen tiedonannon "Vastavuoroinen avunanto" komissiolta meni kaksi vuotta ennen seuraaviin toimenpiteisiin ryhtymistä eli toisen tiedonannon "Vastavuoroinen avunanto" lähettämistä helmikuussa 1991 ja kokouksen järjestämistä asianomaisten jäsenvaltioiden edustajien kanssa maaliskuussa 1991.

266 Tämän jälkeen komissio vasta elokuussa 1992 ilmoitti Turkin viranomaisille ongelmista Turkista peräisin olevien väritelevisioiden tuonnissa ja pyysi tässä suhteessa hallinnollista yhteistyötä näiltä viranomaisilta.

267 Vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymykseen komissio toiseksi vahvisti saaneensa ensi kertaa tiedon siitä, etteivät Turkin viranomaiset olleet panneet täytäntöön tasoitusmaksulainsäädäntöä, erään näiden kanssa pidetyn kokouksen yhteydessä helmikuussa 1993 eli yli 20 vuotta lisäpöytäkirjan tekemisen jälkeen. Kuten edellä on todettu, on silti huomattava, että Turkin viranomaiset olivat ilmoittaneet assosiointineuvostolle ja komissiolle jo heinäkuussa 1992 tasoitusmaksun kantamista yhteisöön menossa olevien televisioiden sisältämistä ulkopuolista alkuperää olevista komponenteista koskevien säädösten antamisesta lisäpöytäkirjan ja mainitun päätöksen N:o 2/72 vastaisesti. Tällaisen tiedon olisi pitänyt viimeistään saada komissio suhtautumaan epäillen Turkin viranomaisten suorittamaan tasoitusmaksusäännöstön soveltamiseen.

268 Kolmanneksi on korostettava, että komissio laiminlöi huolellisuusvelvollisuutensa, kun se ei ilmoittanut nopeammin yhteisön tuojille (kantajat mukaan luettuna) mahdollisista riskeistä, joita nämä ottivat tuodessaan turkkilaista alkuperää olevia televisioita yhteisöön. Asiakirjoista nimittäin selviää, että vuoden 1992 loppuun mennessä kantajille ei ollut ilmoitettu Turkista peräisin olevien väritelevisioiden tuonnin yhteydessä ilmenneistä lisäpöytäkirjan soveltamisongelmista eikä epäilyistä, joita eri kansallisilla ja yhteisön toimielimillä oli ATR1-todistusten pätevyyden suhteen.

269 On vielä selvää, että komissio laiminlöi velvollisuuksiaan, kun se ei ajoissa kääntynyt assosiointineuvoston sekä siihen kuuluvien eri elinten ja erityisesti tulliyhteistyökomitean puoleen tilanteen selventämiseksi ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhtymiseksi Turkin viranomaisten saamiseksi noudattamaan assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan määräyksiä. Asiakirjoista ilmenee sekin, että Turkista peräisin olevien väritelevisioiden tuontiin liittyvät ongelmat otettiin esiin ensi kertaa tulliyhteistyökomitean kokouksessa 3.12.1992 ja että tämä kokous oli ensimmäinen lähes kymmenen vuoden tauon jälkeen. Niin ikään komission vastauksesta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen käy ilmi, ettei assosiointineuvosto ilmeisesti ole kokoontunut ennen helmikuuta 1993.

270 On sitä paitsi huomattava, ettei komissio käyttänyt assosiointisopimuksen 25 artiklan mukaista riitojenratkaisumenettelyä. Sopimuksen logiikan mukaan vastaajan olisi pitänyt käyttää tätä menettelyä ennen Turkin viranomaisten antamien ATR1-todistusten julistamista pätemättömiksi. Tähän johtopäätökseen päädytään varsinkin ottaen huomioon, että — kuten komissio on vastauksessaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen vahvistanut — assosiointisopimuksessa ei ole määräyksiä sopimuspuolen mahdollisuudesta julistaa pätemättömäksi toisen sopimuspuolen tulliviranomaisten antamia todistuksia. Lisäksi tällainen menettelytapa on ilmeisen vaikeasti sovitettavissa yhteen sopimuspuolten tulliviranomaisten välisen toimivallan jaon kanssa ja sen periaatteen kanssa, jonka mukaan tuontivaltion tulliviranomaiset tunnustavat vientivaltion laillisesti tekemät arviot (ks. vastaavasti asia 218/83, Les Rapides Savoyards, tuomio 12.7.1984, Kok. 1984, s. 3105, 26 kohta ja asia C-12/92, Huygen ym., tuomio 7.12.1993, Kok. 1993, s. I-6381, 24 ja 25 kohta).

271 Tältä osin komission väitettä kantansa selittymisestä niillä jännitteillä, jotka leimasivat jonkin aikaa yhteisön ja Turkin tasavallan välisiä suhteita, ei voida hyväksyä.

272 On näet muistettava, että tällaisten jännitteiden olemassaolo ei vapauta komissiota perustamissopimuksen ja sen nojalla tehtyjen sopimusten valvojana varmistautumasta siitä, että kolmas maa soveltaa asianmukaisesti velvoitteita, joihin se on sitoutunut yhteisön kanssa solmitussa sopimuksessa, sopimuksessa määrättyjen keinojen kautta tai sen nojalla tehdyillä päätöksillä. Vaikka komissio ei kykenisikään jännitteiden takia täyttämään tätä velvoitetta käytössään olevien keinojen toimimattomuuden tai tehottomuuden johdosta, on sen ainakin ilmoitettava viipymättä jäsenvaltioille toimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä, jottei yhteisölle ja yhteisön toimijoille aiheudu vahinkoa. Missään tapauksessa komissio ei saa käyttää yksinomaista toimivaltaansa, joka sillä on tuontitullien kantamatta jättämisen tai peruuttamisen osalta, puutteiden paikkaamiseen yhteisön ja kolmannen maan välisen sopimuksen soveltamisessa.

273 Edellä todetusta seuraa, että komissio on syyllistynyt vakaviin laiminlyönteihin assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan soveltamisen valvonnassa ja että nämä laiminlyönnit ovat osaltaan vaikuttaneet sääntöjenvastaisuuksien esiintymiseen Turkista peräisin olevien väritelevisioiden tuonnissa riidassa esillä olevana ajankohtana.

Assosiointineuvoston laiminlyönnit

274 Assosiointineuvoston osalta on riittävää todeta, että assosiointisopimuksen 22 artiklan mukaan assosiointineuvoston päätehtävänä on ryhtyä tarvittaviin toimiin sopimuksen asianmukaisen toiminnan takaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että sopimuspuolet noudattavat sopimusta.

275 On kuitenkin selvää, että yli 20 vuoden ajan assosiointineuvosto ei ole ryhtynyt mihinkään toimiin sen varmistamiseksi, että Turkin tasavalta noudattaa tasoitusmaksua koskevia määräyksiä.

b) Ilmeisen huolimattomuuden tai vilpillisyyden puuttuminen

276 Asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, etteivät kantajat ole toimineet vilpillisesti.

277 Sitä vastoin kantajat katsovat komission tehneen arviointivirheen katsoessaan riidanalaisissa päätöksissä kantajien olleen ilmeisen huolimattomia siksi, että säännöstö oli tiedossa ja suhteellisen yksinkertaista ATR1-todistusten antamis-

edellytysten osalta, joten sen suhteen ei voinut vallita tietämättömyyttä, ja että huolellisina toimijoina kantajilla olisi pitänyt olla vakavia epäilyjä riidanalaisten todistusten pätevyydestä.

278 Tältä osin on edellä todettuun tapaan painotettava oikeuskäytännöstä seuraavan, että jos virhe on havaittavissa asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla, tämä vastaa asetuksen N:o 1430/79 13 artiklassa tarkoitettua ilmeistä huolimattomuutta tai vilpillistä menettelyä.

279 Oikeuskäytännöstä käy ilmi myös, että asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua havaittavuutta arvioitaessa on otettava huomioon, millaisesta virheestä tarkkaan ottaen on kyse, sekä taloudellisen toimijan huolellisuus ja kokemus alalta (ks. samalla tavoin edellä 148 kohdassa mainittu asia Deutsche Fernsprecher, tuomion 24 kohta; asia C-371/90, Beirafrio, tuomio 8.4.1992, Kok. 1992, s. I-2715, 21 kohta; asia C-187/91, Belovo, tuomio 16.7.1992, Kok. 1992, s. I-4937, 17 kohta ja edellä 192 kohdassa mainittu asia Hewlett Packard France, tuomion 22 kohta; ks. asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan osalta edellä 26 kohdassa mainittu asia Söhl & Söhlke, 51—60 kohta). Tässä arvioinnissa on otettava huomioon tapauksen asianhaarat (edellä 194 kohdassa mainittu asia Faroe Seafood ym., tuomion 101 kohta).

280 Näiden periaatteiden valossa on tutkittava, saattoiko komissio perustellusti katsoa kantajien syyllistyneen ilmeiseen huolimattomuuteen.

281 Tältä osin on ensinnäkin huomattava, että kantajat ovat yhtiöitä, joilla on kokemusta elektroniikan komponenttien tuonnista.

282 Toiseksi on muistettava, että oikeuskäytännön mukaan virheen luonnetta arvioidaan muun muassa sen perusteella, kauanko viranomaiset ovat toimineet virheellisesti (asia C-38/95, Foods Import, tuomio 12.12.1996, Kok. 1996, s. I-6543, 30 kohta), sekä asianomaisten säännösten monimutkaisuuden pohjalta (asia C-292/91, Weis, tuomio 4.5.1993, Kok. 1993, s. I-2219, 17 kohta).

283 Tässä tapauksessa on selvää, että Turkin tulliviranomaiset ovat antaneet ATR1-todistuksia tavaroista, jotka eivät ole tällaisten todistusten saantiedellytysten mukaisia, ainakin koko riidassa käsillä olevan ajankohdan eli yli kolmen vuoden ajan.

284 On myös todettava vastoin komission väitteitä, että kyseinen säännöstö oli erityisen monimutkaista.

285 On nimittäin korostettava, että pelkän etuusjärjestelyä koskevien määräysten eli lisäpöytäkirjan 2 ja 3 artiklan sekä assosiointineuvoston näiden määräysten soveltamista koskevien päätösten lukemisen perusteella kantajat eivät ole voineet havaita, että Turkin viranomaiset olivat tehneet virheen antaessaan ATR1-todistukset kyseessä olevien väritelevisioiden osalta (ks. vastaavasti edellä 194 kohdassa mainittu asia Faroe Seafood ym., tuomion 100 kohta).

286 Edellä todettuun tapaan on näet huomattava, ettei edellä mainittuja päätöksiä N:o 2/72 ja N:o 3/72 ole kumpaakaan julkaistu EYVL:ssä, mitä vastaaja ei kiistä.

287 Näiden kahden päätöksen julkaisematta jääminen on erityisen vakavaa. On melko hämmästyttävää, että vastaaja moittii kantajia siitä, etteivät nämä ole

olleet tietoisia tasoitusmaksua koskevista määräyksistä, vaikka joitakin näistä määräyksistä ei ole edes julkaistu. Koska mainittua päätöstä N:o 2/72 ei siis ole julkaistu, yhteisön ja sen ulkopuolisten toimijoiden ei voida olettaa tienneen, että assosiointineuvosto oli vahvistanut tasoitusmaksun määrän (ks. tasoitusmaksun käyttöönoton osalta edellä 220 kohdassa mainittu asia Covita, tuomion 26 ja 27 kohta). Tämän lisäksi on huomattava, että koska päätökset N:o 2/72 ja N:o 3/72 olivat normatiiviselta luonteeltaan yleisiä, niiden julkistaminen EYVL:ssä oli lähtökohtaisesti ehdoton edellytys niiden voimaantulolle vastaanottajiaan sitovalla tavalla.

288 On niin ikään muistettava, että vaikka kantajilla olisikin ollut tiedossaan, että tasoitusmaksun määrä oli vahvistettu, ne eivät voineet tietää pelkästään ATR1-todistuksen kääntöpuolella olevat ehdot luettuaan, että Turkin tulliviranomaiset olivat tehneet virheen antaessaan todistukset riidanalaisista tavaroista. Tulliviranomaiset saattoivat nimittäin pätevästi antaa ATR1-todistuksia tasoitusmaksua kantamatta, koska kyseisten televisioiden komponentit olivat peräisin Turkista tai yhteisöstä, tai jos ne olivat peräisin kolmansista maista, ne oli saatettu vapaaseen liikkeeseen Turkissa.

289 Täytyy myös todeta, että Turkin tulliviranomaisten virheen havaitsemiseksi oli välttämätöntä paitsi tuntea tarkoin tullietuuksia koskevat yleiset säännökset, myös tietää, että Turkin tasavalta ei ollut pannut näitä säännöksiä täytäntöön. Sillä ainoastaan tietoisina siitä, ettei Turkin tullilainsäädännössä ollut tasoitusmaksun kantamista koskevia säännöksiä, tuojat saattoivat tietää, että heidän oli varmistettava, että kolmansista maista peräisin olevat televisioissa käytetyt osat oli saatettu vapaaseen liikkeeseen Turkissa. Kuitenkin komissio itse — jonka oli valvottava assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan soveltamista — ensinnäkin odotti yli 20 vuotta ennen kuin totesi Turkin viranomaisten jättäneen panematta

täytäntöön tasoitusmaksusäännöstön, ja vielä vaadittiin yli viisi vuotta ja paikalle tehty tutkintamatka, jotta saatiin tieto Turkin lainsäädännöstä kolmansista maista olevien komponenttien tuonnin osalta.

290 Tämä lainsäädäntö on sitä paitsi hyvin monimutkainen. Turkin viranomaiset olivat ottaneet käyttöön vientikannustinjärjestelmän ja toisaalta ottaneet joidenkin keskeisten komponenttien, kuten katodiputkien, osalta käyttöön tuontitullien suspensiojärjestelmän. Kuten komission 22.3.1995 päivätystä kirjeestä kuitenkin ilmenee, tällaisen järjestelmän mukaisesti tuotuja osia voidaan tietyin edellytyksin pitää Turkissa vapaassa liikkeessä olevina assosiointisopimuksen ja lisäpöytäkirjan nojalla. Tämän vuoksi tällaisten komponenttien käyttäminen ei välttämättä merkitse sitä, että tasoitusmaksu olisi pitänyt kantaa.

291 Kolmanneksi on hylättävä komission väite, jonka mukaan asiaa koskevien säännösten perusteella kantajilla olisi pitänyt olla epäilyjä ATR1-todistusten pätevyydestä, jolloin niiden olisi tullut hankkia tietoja turkkilaisilta valmistajilta tai viejiltä taikka määrätä näiden sopimuksissa, että ainoastaan ulkopuolista alkuperää olevat, Turkissa vapaaseen liikkeeseen luovutetut komponentit voitiin käyttää väritelevisioiden valmistukseen.

292 Kuten nimittäin suurin osa kantajista ja väliintulijoista on todennut, vastaaja ei ole kertonut, mistä syystä kantajilla olisi pitänyt olla epäilyjä ATR1-todistusten pätevyydestä. Edellä mainitut vastaajan väitteet voidaan hyväksyä vain siinä tapauksessa, että vastaaja pystyy osoittamaan, että kantajat tiesivät tai että niiden olisi pitänyt tietää siitä, etteivät Turkin viranomaiset olleet panneet täytäntöön tasoitusmaksulainsäädäntöä.

293 Kuten jo on todettu, vastaaja itsekin sai tiedon täytäntöönpanon laiminlyönnistä vasta lähes 20 vuoden kuluttua.

294 Lisäksi vaikka komissio viittasi useaan otteeseen hintoihin, joilla tuojat olivat ostaneet turkkilaista alkuperää olevat väritelevisiot, se ei ole osoittanut hinnan olleen sellainen, että tuojilla olisi pitänyt olla epäilyjä tullietuuden saantiedellytysten täyttymisen suhteen.

295 Tältä osin on huomattava, että komissio käynnisti marraskuussa 1992 polkumyyntitutkimuksen Turkista peräisin olevien väritelevisioiden tuonnin osalta. Kuten väliaikaisen polkumyyntitullin käyttöön ottamisesta Malesiasta, Kiinan kansantasavallasta, Korean tasavallasta, Singaporesta ja Thaimaasta peräisin olevien väritelevisiovastaanottimien tuonnissa 27 päivänä syyskuuta 1994 annetusta komission asetuksesta (EY) N:o 2376/94 (EYVL L 255, s. 50) seuraa, kyseinen tutkimus ei johtanut tuontitullien määräämiseen turkkilaista alkuperää oleville laitteille, joskin tällaisia tulleja määrättiin muista kyseisistä maista peräisin oleville väritelevisioille.

296 Niin ikään on hylättävä komission väite, jonka mukaan siitä seikasta, että Turkin viranomaiset voivat edellä mainitun päätöksen N:o 5/72 9 artiklan nojalla vaatia, että tuonti-ilmoitusta täydennetään tuojan vakuutuksella siitä, että tavarat täyttävät lisäpöytäkirjan määräysten soveltamisedellytykset, seuraa väistämättä, että kantajat olivat velvollisia hankkimaan tiedot väritelevisioiden komponenttien alkuperästä ja tullioikeudellisesta asemasta. Tuojien olisi näet ainoastaan epäilyjen vallitessa pitänyt olla selvillä tästä. Kuten edellä on todettu, komissio ei ole selittänyt, mistä syystä kantajilla olisi pitänyt olla tällaisia epäilyjä. Lisäksi jotkut kantajat ovat sitä mieltä, että televisioihin käytettyjen osien alkuperä ja tullioikeudellinen asema on valmistajien liikesalaisuus, joten ne olisivat kieltäytyneet antamasta tietoja, mitä komissio ei kiistä.

297 Neljänneksi on huomattava, että kaikki kantajat olivat istunnossa sillä kannalla, että tapa, jolla ne olivat tehneet kaupan ja toteuttaneet riidanalaiset tuonnit,

edusti tavanomaista kauppatapaa. Tällöin komission asiana on näyttää toteen kantajien ilmeinen huolimattomuus (ks. edellä 87 kohdassa mainittu asia Eyckeler & Malt v. komissio, tuomion 159 kohta).

298 Komissio ei ole yrittänytkään osoittaa tätä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tätä koskevaan kysymykseen se vastasi istunnossa pelkästään toistamalla riidanalaisiin päätöksiin sisältyvät väitteet, joiden mukaan kantajat eivät ole osoittaneet kaikkea tarpeellista huolellisuutta jättäessään tiedustelematta viejiltä sitä, oliko ulkopuolista alkuperää olevat osat saatettu vapaaseen liikkeeseen Turkissa.

299 Lopuksi on tutkittava vielä komission väite, joka perustuu edellä 207 kohdassa mainitussa asiassa Pascoal & Filhos annettuun tuomioon. Komissio toteaa yhteisöjen tuomioistuimen katsoneen tuomion 59 kohdassa, että Euroopan yhteisö ei voi vastata tuojien tavarantoimittajien virheellisestä toiminnasta aiheutuneista haitallisista seuraamuksista, että tuoja voi yrittää vaatia hyvitystä väärentäjältä ja että huolellisen taloudellisen toimijan, joka on tietoinen sovellettavista säännöksistä, on arvioidessaan niitä etuja, joita voi koitua sellaisen tavaran kaupasta, johon sovelletaan etuuskohtelua, otettava huomioon niihin markkinoihin, joilla tämä toimii, olennaisesti liittyvät riskit ja hyväksyttävä ne kauppaan tavanomaisesti liittyvinä haittoina.

300 Tätä oikeuskäytäntöä ei voida kuitenkaan soveltaa nyt esillä olevassa tapauksessa, jossa assosiointisopimuksen osapuolten vakavista laiminlyönneistä johtuu, että tullietuusjärjestelyyn perustuvien tavaraerien tuonneissa on sääntöjenvastaisuuksia. Tällaisessa tapauksessa, jossa kansalliset tai yhteisön viranomaiset eivät ole antaneet selkeää ja täsmällistä tietoa sopimuksen toimintaan vaikuttavista sääntöjenvastaisuuksista, ei voida edellyttää huolellisen tuojan paikkaavan sopimuspuolten laiminlyöntejä.

301 Edellä todetun perusteella on katsottava komission tehneen arviointivirheen, kun se oli riidanalaisissa päätöksissään sitä mieltä, että kantajia voitiin moittia ilmeisestä huolimattomuudesta.

3. Asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan edellytysten täyttyminen

302 Sopimuspuolten vakavien laiminlyöntien seurauksena kantajat joutuivat poikkeukselliseen tilanteeseen suhteessa muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin. Laiminlyönnit ovat nimittäin epäilemättä vaikuttaneet niiden sääntöjenvastaisuuksien esiintymiseen, jotka johtivat tullien kantamiseen jälkikäteen kantajilta.

303 Tässä tilanteessa kantajat eivät ole myöskään syyllistyneet ilmeiseen huolimattomuuteen tai vilpilliseen menettelyyn.

304 Tästä seuraa, että komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan riidanalaisissa päätöksissä asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa tai tarpeen mukaan tullikoodeksin 239 artiklassa säädettyjen edellytysten jäävän täyttymättä. Tämä kanneperuste on siten perusteltu.

305 Koska puolustautumisoikeuksien loukkaamista ja asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan tai tarpeen mukaan tullikoodeksin 239 artiklan rikkomista koskevat kanneperusteet ovat perusteltuja, on riidanalaiset päätökset kumottava. Kantajien esittämistä muista kanneperusteista ei ole tarpeen lausua asiassa.

Oikeudenkäyntikulut

306 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian ja vastapuoli on vaatinut oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, komissio on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

307 Väliintulijoina olevat Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, Ranskan tasavalta ja Saksan liittotasavalta vastaavat työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaisesti omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kumotaan Saksan liittotasavallalle osoitetut, tuontitullien peruuttamishakemuksen johdosta 19.2.1997 tehdyt komission päätökset REM 14/96, REM 15/96, REM 16/96, REM 17/96, REM 18/96, REM 19/96 ja REM 20/96 sekä 25.3.1997 tehty vastaava päätös REM 21/96.

2) Kumotaan Ranskan tasavallalle osoitetut, tuontitullien jälkikäteen kantamatta jättämistä ja tuontitullien peruuttamista koskevien hakemusten johdosta 24.4.1997 tehdyt komission päätökset REC 7/96, REC 8/96 ja REC 9/96.

3) Kumotaan Alankomaiden kuningaskunnalle osoitetut, tuontitullien peruuttamishakemusten johdosta 5.6.1997 tehdyt komission päätökset REM 26/96 ja REM 27/96.

4) Kumotaan Belgian kuningaskunnalle osoitettu, tuontitullien jälkikäteen kantamatta jättämistä ja tuontitullien peruuttamista koskevan hakemuksen johdosta 26.3.1999 tehty komission päätös REC 3/98.

5) Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

6) Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, Ranskan tasavalta ja Saksan liittotasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Lenaerts Azizi Jaeger

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä toukokuuta 2001.

H. Jung J. Azizi

kirjaaja kolmannen jaoston puheenjohtaja

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt ... II-1351
I Tasoitusmaksua koskeva lainsäädäntö ... II-1351
A ETY—Turkki-assosiointisopimus ... II-1351
B Lisäpöytäkirjan 3 artiklan 1 kohta ... II-1353
C Tasoitusmaksua koskevien säännösten voimaansaattaminen Turkin viranomaisten toimesta ... II-1356
1. Ajanjakso ennen tammikuun 1994 asetuksen antamista ... II-1356
a) Vientitukiohjelma ... II-1356
b) Turkin hallituksen kesäkuussa 1992 antamat asetukset ... II-1357
2. Turkin hallituksen tammikuussa 1994 antama asetus ... II-1358
II Tullien peruuttamista ja kantamatta jättämistä koskeva lainsäädäntö ... II-1359
A Tullien peruuttamista ja jälkikäteen kantamatta jättämistä koskevat säännökset ... II-1359
1. Riidanalaisiin tuonteihin sovellettavat säännökset ... II-1359
2. Peruuttamisen ja kantamatta jättämisen välinen ero ... II-1360
3. Tullien peruuttamisen edellytykset ... II-1360
4. Jälkitullauksen suorittamatta jättämisen edellytykset ... II-1362
B Tullien peruuttamista ja jälkitullauksen suorittamatta jättämistä koskevat menettelysäännökset ... II-1363
1. Riidanalaisiin tuonteihin sovellettavat menettelysäännökset ... II-1363
2. Tullien peruuttamismenettely ... II-1364
3. Jälkitullauksen suorittamatta jättämistä koskeva menettely ... II-1365
Riidan taustalla olevat tosiseikat ... II-1367
I Yleistä ... II-1367
II Erityistä ... II-1369
A Saksaa koskevat asiat T-186/97, T-187/97, T-190/97, T-191/97, T-192/97, T-210/97, T-211/97 ja T-293/97 ... II-1369
1. Saksan viranomaisten jälkikantomääräykset ... II-1369
2. Saksalaisten kantajien Saksan viranomaisille osoittamat peruutusta ja/tai jälkikäteen kantamatta jättämistä koskevat hakemukset ... II-1370
3. Saksan viranomaisten komissiolle osoittamat peruutushakemukset ... II-1370
B Ranskaa koskevat asiat T-216/97—T-218/97 ... II-1372
1. Ranskan viranomaisten jälkikantomääräykset ... II-1372
2. Ranskalaisten kantajien Ranskan viranomaisille osoittamat peruutusta ja jälkikäteen kantamatta jättämistä koskevat hakemukset ... II-1373
3. Ranskan viranomaisten komissiolle osoittamat tullien kantamatta jättämistä ja peruuttamista koskevat pyynnöt ... II-1373
C Alankomaita koskevat asiat T-279/97 ja T-280/97 ... II-1374
1. Alankomaiden viranomaisten jälkikantomääräykset ... II-1374
2. Alankomaalaisten kantajien Alankomaiden viranomaisille osoittamat peruutushakemukset ... II-1375
3. Alankomaiden viranomaisten komissiolle osoittamat peruutushakemukset ... II-1375
D Belgiaa koskeva asia T-147/99 ... II-1377
1. Belgian viranomaisten jälkikantomääräys ... II-1377
2. Millerin Belgian viranomaisille tekemät tullien kantamatta jättämistä koskevat hakemukset ... II-1377
3. Belgian viranomaisten komissiolle osoittamat tullien kantamatta jättämistä ja peruuttamista koskevat pyynnöt ... II-1378
III Riidanalaisten päätösten perustelut ... II-1380
Oikeudenkäynti ... II-1382
Asianosaisten vaatimukset ... II-1384
Oikeudelliset seikat ... II-1392
I Hallintomenettelyssä tapahtunutta puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskeva kanneperuste ... II-1392
A Kanneperusteen tutkiminen käsiteltävänä olevan kanteen yhteydessä ... II-1392
1. Asianosaisten väitteet perusteluineen ... II-1392
2. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ... II-1393
B Kantajien puolustautumisoikeuksien loukkaamista asioissa T-186/97, T-187/97, T-190/97—T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97—T-218/97, T-279/97, T-280/97 ja T-293/97 koskeva kanneperuste ... II-1394
1. Osapuolten väitteet perusteluineen ... II-1394
2. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ... II-1397
C Puolustautumisoikeuksien loukkaaminen asiassa T-147/99 ... II-1402
1. Millerin väitteet perusteluineen ... II-1402
2. Komission väitteet perusteluineen ... II-1404
3. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ... II-1405
II Kanneperuste, joka koskee asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan rikkomista sikäli kuin komissio on riidanalaisissa päätöksissä todennut, ettei tullien peruuttaminen ole perusteltua ... II-1409
A Osapuolten väitteet perusteluineen ... II-1409
B Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta ... II-1416
1. Alustavat huomautukset ... II-1416
a) Asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan soveltamisala ... II-1416
b) Komission harkintavalta asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan edellytysten täyttymisen osalta ... II-1417
2. Asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdassa asetettujen edellytysten täyttyminen ... II-1419
a) Erityistilanteen vallitseminen ... II-1419
Turkin viranomaisten laiminlyönnit ... II-1422
Komission laiminlyönnit ... II-1427
Assosiointineuvoston laiminlyönnit ... II-1432
b) Ilmeisen huolimattomuuden tai vilpillisyyden puuttuminen ... II-1432
3. Asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan 1 kohdan edellytysten täyttyminen ... II-1439
Oikeudenkäyntikulut ... II-1440